ATEITIS

1958, KOVAS, NR. 3

ATEITIS eina nuo 1911

KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

1958 METAI Nr. 3

KOVAS - MARCH

☆

Redaktorius — Paulius Jurkus

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS — Danutė Aleksandravičiūtė - Bobelienė, Gintrė Banaitytė, Sigitas Leimonas, Gediminas Naujokaitis.

Visą spausdinamą medžiagą redakcija taiso savo nuožiūra. Nepanaudoti grąžinami autoriui prašant.

Administratorius — Kun. V. Dabušis

Redakcijos ir administracijos adresas:

ATEITIS, 916 Willoughby Avenue, Brooklyn 21, N. Y., U. S. A.

Prenumerata metams $5.00 pagal U. S. dol. kursą.

Garbės prenumerata metams $10.00.

Atskiro numerio kaina 50c.

☆

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August, by the Lithuanian Catholic Youth Association

"A t e i t i s"

916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.
Tel. GLenmore 5-7281

Subscription $5.00 per year.

Single copy 50c.

☆

Entered as second-class matter at the post office at Brooklyn, N. Y. March 31, 1950 under the Act of March 3, 1897.

TURINYS

Viktoras Gidžiūnas, O.F.M.
Mūsų šventasis 49
Šv. Anzelmas
Omni Die — Mano siela 53
J. Navakas
Jaunimo ideologinis apsisprendimas 54
Nerima Narutė
Smuiko rakte, Patikėk, sesule, Sapne,
Vakarinė malda — eilėraščiai 55
Pranas Naujokaitis
Užgavėnės tėviškėje, ištrauka iš romano
"Upeliai negrįžta į kalnus" 56
Giedrė Griškėnaitė
Kristoforų sąjūdis ir ateitininkų idealai 57
Slaputė
Gal būt — eilėraštis 58
Alfa Sušinskas
Žmoguje žmogų matant 59
Vytautas Valaitis
Nuotraukos 60
Stasys Yla
Ateitininkų veiklos formos—posėdžiai 62

Spaudos puslapiuose

Pasiūlymai jubiliejiniams metams,
Pareiga ateitininkų spaudai 63

Pastabos 64

Sportas

P. Ganvytas:—Praturtinta sportinė literatūra,
Amerikiečiai pradeda domėtis futbolu 65

Atskleista knyga

Augštyn širdis, Mistiniame sode, Amžinybei ir tėvų žemei,
Lietuvos jėzuitai 66

Kultūriniame pasaulyje 66
Moksleivių ateitininkų veikla 67
Studentų Ateitininkų Sąjunga 68
Šv. Pijus X 71
Kreivos šypsenos 72
Šachmatai ..... virš.

Viršelyje — Durys iš Vilniaus katedros į šv. Kazimiero koplyčią.
49 ir 56 psl. vinjetės Ados Korsakaitės.

MŪSŲ ŠVENTASIS

Viktoras Gidžiūnas, O.F.M.

NUO TOS DIENOS, kai pirmoji nuodėmė sugadino Dievo sukurtąjį pasaulį ir pažeidė žmogaus prigimtį, žemę nuolat vilgo sunkaus darbo išspausti prakaito lašai ir per suvargusį žmogaus veidą nurieda neviena skausmo ašara. Nesidžiaugdamas, o verkdamas ateina kiekvienas žmogus į šį pasaulį. Kiekviena karta atsineša vis naujų problemų, kurių, tinkamai neišsprendusi, palieka klaidžius klystkelius ateinančioms kartoms. Iš čia kyla klaidingi mokslai, neteisingas ekonominių vertybių pasidalinimas, o paskui revoliucijos, karai, kurie atneša vergiją ir geležinius pančius tūkstančiams ir milijonams žmonių. Ištisi amžiai, tarsi audringi debesų kalnai, ritasi vieni ant kitų nusinešdami užmarštin žmonių lūkesčius, troškimus ir išgyvenimus.

Taip eina žmonės klajūnai per gyvenimą, kaip beduinai per plačias dykumas, ir džiaugiasi apgaulingais miražais, bet nepajėgdami pasiekti savo kelionės tikslo, jausmų apvilti, krenta tarsi plaštakės nudegusios savo sparnelius. Tamsi naktis ateina kiekvienam ir nebūtinai gyvenimo viduryje. Šioje žemėje kiekvieną mirtingąjį pasitinka anie trys Dantės "Dieviškosios Komedijos" žvėrys: pantera, liūtas ir vilkas: ištvirkimas, puikybė ir šykštumas. Šie žvėrys sudraskytų kiekvieną, jei išminties Viešpats, kaip Dantei Virgilijus, neduotų vadovų, kurie saugesniais keliais išvestų iš to klaidaus miško.

Tie vadovai yra mūsų pačių kūno broliai, kurie gyveno pasaulyje ir nesusitepė, kurie buvo garsūs ir nesididžiavo, turėjo turtų, bet juose nepalaidojo savo širdies. Šie dvasios galiūnai yra šventieji, kurie lyg švyturiai nušviečia mums kelią, vedantį į antgamtinio gyvenimo uostą. Jų turi kiekviena tauta. Jų turi ir Lietuva. Vienas iš tokių švyturių mums yra ne iš dangaus nužengęs, bet mūsų tėvynės keliais vaikščiojęs, jos tamsiuose miškuose medžiojęs ir didingose gediminaičių pilyse gyvenęs karalaitis, šv. Kazimieras.

Gražios jaunystės prasiskleidimas

Aplinka, kurioje 1458 m. spalio 3 d. gimė būsimasis šv. Kazimieras tobulybės prasiskleidimui, nebuvo palanki, nes jis gimė karališkuose Krokuvos rūmuose. Rūmų puošnumas, drabužių švelnumas, žaislų perteklius ir auklių pataikavimas dažnai dar mažuose karalių kūdikiuose pasėja puikybės ir kitų ydų daigus. Laimei mūsų karalaičio ši aplinkuma nepažeidė, nes nuo blogos įtakos jį budriai saugojo tikinčiųjų tėvų akys.

Kazimiero seneliai — Jogaila ir Sofija Alšėniškė — buvo taurūs lietuviai. Jogaila, priėmęs krikštą, įvedė krikščionybę Lietuvoje. Jo tėvas Kazimieras, didysis Lietuvos kunigaikštis ir Lenkijos karalius, pastatė daug bažnyčių ir vienuolynų. Motina gi austrė habsburgaitė buvo pamaldi ir griežta vaikų auklėtoja. Iš motinos Kazimieras paveldėjo gyvą tikėjimą ir pamaldumą, o iš tėvo lietuvišką nuosaikumą, teisingumą, santūrumą, taikingumą ir ištvermę. Geri tėvai ir parinkti sumanūs auklėtojai giliai įdiegė jaunoje berniuko širdelėje dorybių daigus, kurie tolydžio augo, bujojo, skleidėsi iki pražydo šventumo žiedais.

Šv. Kazimiero auklėtojai buvo Krokuvos dvaro pareigūnai šidloveckiai, garsus kronikininkas kan. Jonas Dlugošas ir literatas humanistas Kallimachas. Iš likusių Kazimiero auklėjimo taisyklių matome, kad jis buvo saugojamas nuo pataikūnų, mokomas maldingumo, tvarkingumo, kuklumo, teisingumo, iškalbos ir fizinės mankštos. Svarbiausias Kazimiero auklėtojas buvo Krokuvos kan. Jonas Dlugošas. Iš jo karalaits daug išmoko apie įvairias šalis, krikščionių tikėjimą, popiežių, Romą ir šv. Žemę. Jis supažindino berniuką su Lietuvos ir Lenkijos praeitimi, papasakojo jam apie Žalgirio mūšį, išmokė lotynų kalbos ir pradėjo lavinti iškalboje.

Karalaičio auklėjimą kurį laiką sutrukdė tėvų noras įsodinti jį Vengrijos karaliaus sostan. Trylikametį berniuką tėvai, kai kurių Vengrijos didikų remiami, sumanė pakelti karaliumi ir apvainikuoti šv. Stepono vainiku. Dievo tačiau jam buvo skirta ne karališkas vainikas, bet šventojo aureolė. Suirus neapmokamai kariuomenei ir Vengrijos didikų nuomonei pasikeitus, Kazimieras grįžo į Krokuvą ir toliau tęsė savo mokslą. Tas pats Dlugošas kartu su Kallimachu dar

LIETUVOS NACIONALINĖ M. M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Vavelio pilies vaizdas Krokuvoje 16 amžiuje.
Šioje pilyje 1458 spalio 3 gimė šv. Kazimieras.

pagilino Kazimiero retorikos žinias ir praplėtė pasaulio ir politikos pažinimo akiratį.

Kanauninko Dlugošo atpasakoti apaštališki jo senelio Jogailos darbai žavėjo karalaitį. Jis savo lakia vaizduote dar tada skrido į Lietuvą ir matė, kaip Jogailos sušaukti lietuviai būriais priėmė krikštą. Regėjo jis tada nuliūdusių vaidilų veidus, kai Šventaragio slėnyje buvo gesinama šventoji ugnis ir kai šniokšdami krito pakirsti šventieji ąžuolai. Džiaugėsi jis, kai iš savo mokytojo sužinojo, jog jo senelis Šventaragio slėnyje pastatė Vilniaus katedrą, joje įsodino pirmąjį vyskupą Andriejų ir įkūrė kanauninkų kapitulą. Tada jis ir nenujautė, kad, tos kapitulos kanauninkų maldų balsams aidint, per šimtmečius jo kūnas ilsėsis Vilniaus katedroje.

Pajuto jis tada, kaip tikėjimo liepsna ėmė deginti jo jaunutę krūtinę, to tikėjimo, kurį taip nuoširdžiai platino jo senelis ir kuriam plėsti ir palaikyti jo tėvas pastatė tiek daug bažnyčių ir vienuolynų. Maldos saldybėje skendėjo jis rytmetį, pakilęs iš savo lovelės; malda jis sveikino sidabriniais drabužiais pasipuošusį rytą; malda pradėdavo jis savo pamokas ir žaidimus; maldos žodžius šnabždėjo jo lūpos prieš valgį ir po valgio. Maldoje skendėjo jis Vavelio katedroje mišių metu, klūpodamas šalia savo tėvelių.

Karaliaus sosto įpėdinis

Vyresniajam broliui Vladislovui atsisėdus Čekijos sostan, sumanus tėvas Kazimierą pradėjo ruošti savo įpėdiniu. Norėdamas supažindinti jį su valdomais kraštais, jis imdavo jį savo kelionių palydovu ir pavesdavo jam kai kurias administracines pareigas. Žinome, kad septyniolikametis Kazimieras su broliu Jonu Albrechtu 1474 m. atvyko į Lietuvą. Keliavo jie tada žiemą per Rodomą ir Gardiną ir pakeliui į Vilnių medžiojo Beržtų giriose, kur kitados medžiojo ir Kazimiero senelis Jogaila ir kiti Lietuvos valdovai. Kiek laiko tada Kazimieras išbuvo Lietuvoje, ką jis ten veikė ir kokį įspūdį ji jam padarė, nežinome. Žinome tik, kad 1475 m. jie šventė Velykas ir kurį laiką, ten gyvendamas, tėvas tvarkė valstybės reikalus. 1476 m. balandžio mėnesio gale karalius su sūnumis lankėsi kryžiuočių sostinėje Marienburge, o tų pačių metų Kalėdas su jais šventė Vilniuje ir čia pasiliko kelis mėnesius, nes 1477 m. gavėnios metu Kazimieras gyveno Trakuose. Paskui visi grįžo į Lenkiją ir sekančiais metais kovo mėnesį vėl abu broliai su tėvu buvo Lietuvos Brastoje. 1479 m. gruodžio mėnesį trys karalaičiai: Kazimieras, Jonas Albrechtas ir Aleksandras medžiojo Lietuvos miškuose ir Kalėdom buvo sustoję Gardine. 1481 m. karalius su sūnumis vėl atvyko į Vilnių ir, norėdamas nuraminti lietuvių nepasitenkinimą, kad neduodąs Lietuvai vietininko, sumanė ilgiau pasilikti. Tuo metu buvo suorganizuotas sąmokslas, bet jis nepavyko. Sąmokslui pasisekus, gal būtų žuvęs ir Kazimieras.

Kelionėse supažindinęs sūnų su Lenkija ir Lietuva, seimais ir valstybės valdymu, tėvas 22 metų Kazimierą įjungė į administracinį darbą. Jis jam pavedė kai kurias teismo, karo, iždo ir kanceliarijos pareigas. Tėvui dvejus metus gyvenant Vilniuje, sūnus Kazimieras jį pavadavo Lenkijoje. Šias pareigas einant, ir pasireiškė jauno karalaičio, kaip valstybininko, gabumai. Dar kūdikystėje budrios Kazimiero akys buvo pastebėjusios, kaip daug pinigų būdavo išleidžiama puotoms, kuriose nevisuomet būdavo užlaikomi krikščioniško padorumo principai. Dabar jis pastebėjo, kaip valstybės iždas tuštėdavo dėl jo valdytojų lengvapėdiškumo ir nesąžiningumo. Karalaitis pradėjo prižiūrėti, kad sunkiai surinkti valstybės pinigai nebyrėtų bereikalingai. Taip elgdamasis, Kazimieras netrukus savo sutaupytais

Kazimieras Jogailaitis, Lietuvos didysis kunigaikštis ir Lenkijos karalius, šv. Kazimiero tėvas. Piešinys darytas vokiečių.

pinigais pradėjo išpirkinėti tėvo užstatytus karališkus dvarus. Dvaro aplinkoje jis nepakentė moralės dėsnių laužytojų ir be pasigailėjimo šalino netikusius dvariškius. Karalaitis stengėsi sustabdyti pravoslavijos plitimą rytinėse provincijose ir pagerinti pašlijusius santykius su Roma dėl tėvo bičiuliavimosi su Čekijos husitais. Jis sielojosi vis didėjančiu turkų pavojumi. Jo rūpesčiu buvo aprašytas ir kovoje su turkais žuvusio dėdės Vladislovo gyvenimas.

Pagaliau 1483 m. tėvui grįžus į Lenkiją, Kazimieras gegužės mėn. atvyko į Vilnių ir tėvo vardu pradėjo dirbti kanceliarijoje registruodamas kvitus. Visus šiuos darbus bedirbant ir asketiškai gyvenant, pašlijo Kazimiero sveikata. Jam Vilniuje esant, stipriai pasireiškė džiovos ženklai, prieš kurią anais laikais daktarai buvo bejėgiai. Patyręs apie baigiančią degti savo gyvenimo žvakę, jaunasis karalaitis nenusiminė, tik dar sąžiningiau ėjo savo pareigas ir dar uoliau atlikinėjo savo dvasinio gyvenimo pratybas. Tiesa, jis jau nepajėgė daugiau jodinėti, dėl to kai 1483 m. liepos mėnesį su savo palydovais į Trakus atvyko didysis vokiečių ordino magistras, Lietuvos ir Lenkijos vasalas, tai Kazimieras jo ristu žirgu jau nepasitiko. Pagaliau kai 1484 m. pradžioje tėvas išvyko į Liublino seimą, tai Kazimieras, ten vykti nepajėgęs, su motina ir broliais pasiliko Gardine ir, džiovai spaudžiant, atsigulė į lovą. Nors ir rūpestingai jis buvo motinos slaugomas, bet karalaitis iš lovos jau

Sofija, šv. Kazimiero sesuo (kairėje), ištekėjusi už Fridricho iš Brandenburgo, motina paskutinio Ordino magistro.

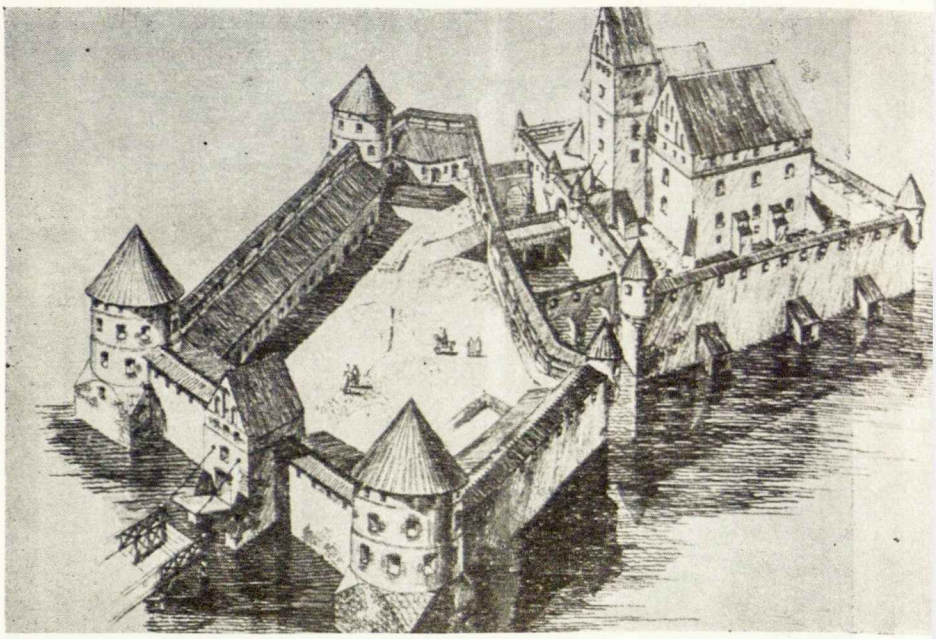

Vytauto statyta pilis Galvės ežero saloje Trakuose (pagal rekonstrukciją). Šioje pilyje dažnai lankėsi šv. Kazimieras. Paskutinį kartą buvo 1483 m. liepos mėn. ir dalyvavo Ordino magistro sutikime.

nepakilo. Ir kai Nemunas pilies papėdėje žadėjo išsivaduoti iš savo ledinių pančių, Kazimieras kovo 4 dieną užbaigė savo žemiškojo gyvenimo dienas. Jo kūnas buvo nugabentas į Lietuvos sostinę ir palaidotas jo senelio statytoje Vilniaus katedroje.

Prasiskleidę dorybių žiedai

Šv. Kazimieras mirė pačioje jaunystėje, eidamas 26 metus, bet ir per tą trumpą gyvenimo laikotarpį jo sieloje suspėjo pražysti gražiausi dorybių žiedai. Dar kūdikystėje jis giliai tikėjo į Dievą ir, tikėjimo akimis žiūrėdamas į pasaulio santvarką ir žmonių paskirtį, sąžiningai atlikinėjo savo pareigas. Dievo ir artimo meilė jam teikė išganymo viltį, kurioje jis matė savo gyvenimo prasmę ir dėl to karaliaus rūmuose pradėjo asketo gyvenimą.

Prigimties apdovanotas gero temperamento savybėmis, paklusnus auklėtojams ir Dievo malonės veikimui, jaunuolis išugdė taurų būdą ir tvirtą charakterį taip, kad jo paties auklėtojai jį laikė šventuoju. Supratęs Dievo duotų gabumų reikšmę, karalaitis pasiekė didelio išsilavinimo, kurį jo atveju galima vadinti išminties dorybe, taip reikalinga valdovams. Jo laikų kronikininkas sako, kad "jis buvo labai protingas ir doras, ir visi žmonės apie jį daug gera kalbėjo".

Išmintis nedaug padeda nedoram žmogui. Šv. Kazimieras tai puikiai suprato, dėl to jis šalinosi nuo puotų stalo, kur būdavo pažeidžiamas nuosaikumas valgant ir geriant. Jis vengdavo pasilinksminimų, kuriuose būdavo užgaunami doros jausmai. Savo sielos skaistybės išlaikymui Kazimieras jieškojo vienatvės, prašė pagelbos maldoje ir asketinėmis priemonėmis kietai suėmė savo protą, valią ir jausmus. Būdamas skaistus, nepakentė, kad skaistybė būtų kitų pažeidžiama, dėl to, gavęs valdžios, šalino iš dvaro tuos, kurie šių dorybių nepaisė. Jis buvo taip pamilęs skaistybę, kad ligoje, daktarų patartas sveikatos dėliai jos išsižadėti, geriau norėjo mirti, nei klausyti šio nedoro medikų patarimo.

Jei šv. Kazimiero tėvas buvo laikomas teisingu karaliumi, tai jo sūnus dar labiau pasižymėjo teisingumo dorybe. Jo teisinga ranka pasiekdavo plėšikus, galvažudžius, eikvotojus, ir kitokius visuomenės skriaudikus, kurie neišvengdavo užpelnytų bausmių. Jis labai rūpinosi, kad teisingumas ir nuosaikumas įsiviešpatautų žmonių paprociuose. Jei gretinti jį su kitais jo broliais, tai jis buvo energingesnis, valingesnis, gabesnis ir pamaldesnis už visus keturis jaunesniuosius brolius.

Kazimieras nepasitraukė iš viešojo gyvenimo, kaip tai darė kiti šventieji. Jis sugebėjo siekti tobulybės ir daryti atgailą ten, kur mažiausiai tai įmanoma — karaliaus rūmuose. Nuo gausiai valgiais apkrauto stalo jis pakildavo nepasisotinęs, o po minkštu karalaičio drabužiu jo švelnų kūną raižė aš-

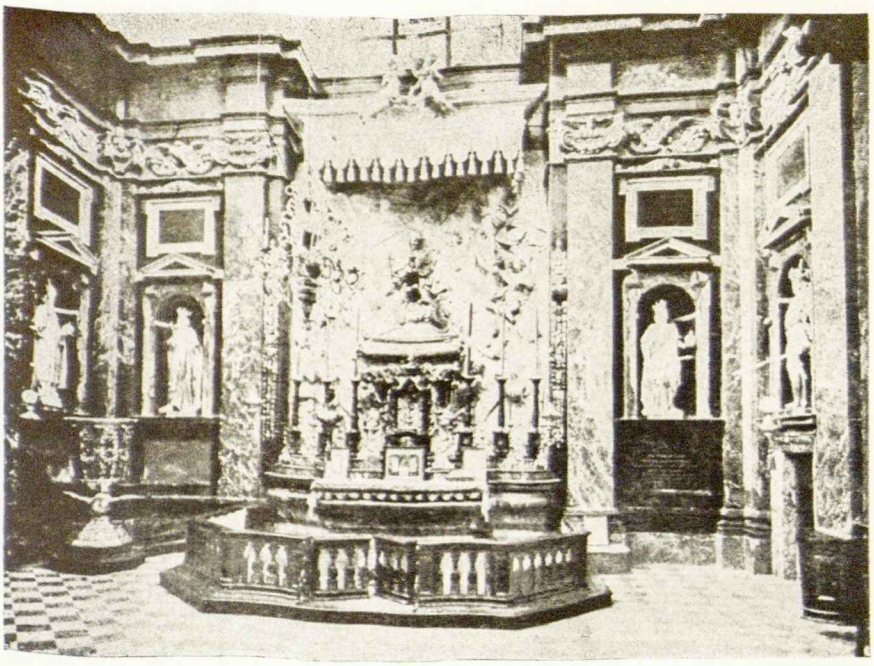

Šv. Kazimiero koplyčia su jo karstu Vilniaus katedroje.

Šv. Karių koplyčia šv. Petro ir Povilo bažnyčioje su jojančiu šv. Kazimieru. Sienoje įrašyta: "S. Casimiro apparente in aere ruasi duce exercitus M/agnus D/ucatus L/ituaniae/ vicit Muscos". Į šią bažnyčią 1953 m. perkeltas šv. Kazimiero karstas, uždarius Vilniaus katedrą.

tri ašutinė. Dažnai dienos bėgyje, atitrūkęs nuo žemiškų rūpesčių, jis paskęsdavo gilioje maldoje ir dvasios sparnais kildavo į Viešpatį. Naktimis besimeldžiant, išsekdavo jėgos, dėl to neretą rytmetį rasdavo jį tarnai užsnūdusį asloje. Klaupėsi jis maldai prieš kryžių, kad apmąstytų Išganytojo kančią, ir eidavo į bažnyčią aplankyti Kristaus Švč. Sakramente. Atsitikdavo, kad vidurnaktyje atrasdavo jį žmonės klūpantį prie uždarų Vilniaus katedros durų.

Ypatingą meilę šventasis rodė Dievo Motinai Marijai, kurios Nekaltas Prasidėjimas (nors anuo metu dar nebuvo dogma) jam buvo žinomas iš jo tėvų mėgiamų pranciškonų-bernardinų. Marijos garbei jis kalbėdavo ir tą gražų jo karste atrastą himną: "Omni die dic Mariae". Teisingai S. Sužiedėlis rašo, kad šv. Kazimieras "vaikščiodamas po Vilniaus grindinį, žmogaus nuodėmių nuslidintą, neapgalimu ilgesiu šaukėsi Marijos, melstinai kvietė Dievo Motiną į savo miestą, ir dėl to Šventųjų Karalienė neaplenkė savo tarno atsidūsėjimų". Vilnius tik vėliau susilaukė Aušros Vartų ir šv. Kazimiero garbės. Žmonės tai suliejo į vieną Dievo malonės spindulių pluoštą, dėl to paveiksluose kartais randamas šv. Kazimieras prie Aušros Vartų, nors jo gyvenamu metu jų dar nebuvo.

Dar savo kūdikystėje Kazimieras pamilo paprastus žmones. Kai karaliaus dvare muistėsi aukštos kilmės didikai, kai puotose skambėjo taurės, aidėjo įkaitusių ponų juokai, tai už pilies mūrų jis girdėjo varguolių žingsnius, kurių medinės klumpės kaukšėjo akmeninėse gatvėse. Jis matė jų juodas pūslėtas rankas ir gyvenimo vargų išvagotus veidus. Graudulys suspausdavo jo širdį, kai matydavo jų vargus ir skriaudas. Karalaičiu gimęs, jis jautėsi esąs paprastas žmogus ir, eidamas valdovo pareigas, stengėsi būti teisus, neatsižvelgdamas į žmonių luomus. Pažino jį ir varguoliai, išalkę ir paliegę. Džiaugėsi jį pamatę, nes meilė ir užuojauta jiems veržėsi iš jo šventos širdies. Nenuostabu tad, jei jam mirus, jie pirmieji pradėjo bėgti prie jo karsto ir pirmieji per jo užtarimą gavo visokeriopų malonių.

Įsižiūrėjus į Kazimiero gyvenimą bei jo praktikuotas dorybes ir padarytus stebuklus, netenka stebėtis, kad karaliaus sūnus, Bažnyčios paskelbtas šventuoju. Tiesa, dėl įvairių priežasčių Leono X popiežiavimo metu (1516) pradėtoji kanonizacijos byla ilgai nusitęsė iki kol Klemensas VIII 1602 m. lapkričio 7 dieną mūsų Kazimierą paskelbė šventuoju. Gavus popiežiaus bulę ir parvežus iš Romos šv. Kazimiero kanonizacijos vėliavą, lietuviai savo šventajam Vilniuje surengė didelį trijų dienų triumfą, nes, sualukusi šventojo kanonizacijos, džiaugėsi visa Lietuva.

Šventojo reikšmė mūsų tautai

Šv. Kazimieras yra giliai įaugęs į lietuvių tautą ir susijęs su jos istorija, dėl to jo reikšmė mūsų tautai labai didelė. Kilęs iš garsios lietuvių kunigaikščių giminės, daug kartų lankęsis Vilniuje, Gardine miręs ir palaidotas Vilniaus katedroje, jis plačiai išgarsina Lietuvos vardą. Jo skaistaus šventumo aureolė apvainikuoja visą gediminaičių giminę, išgarsindama ją visame pasaulyje.

Visiems šiandieną jau yra aišku, kad krikštas Lietuvai be savo antgamtinės reikšmės buvo kartu didelė politinė ir kultūrinė vertybė; jis jai padėjo apsiginti nuo vokiečių ordino ir atsispirti pravoslavi-

jai, kuri su savimi nešė ir surusėjimo pavojų. Vokiškasis pavojus vėliau reiškėsi protestantizmo forma, o rusiškasis šalto pravoslavizmo priespauda.

Pats šv. Kazimieras rūpinosi, kad pravoslavų įtaka rusiškose srityse nenustelbtų katalikybės. Tai buvo nevien religinis, bet ir tautinis reikalas. Šv. Kazimieras ir po mirties lietuvių tautoje garsėjo kaip antirusiškos kovos simbolis. Jis stebuklingu būdu 1518 m. ristame žirge apsireiškęs padėjo lietuviams pereiti patvinusią Dauguvą ir prie Polocko sumušti Maskvos kariuomenę. Panašiu būdu jis padėjo ir vėliau Lietuvos kariams dar 10 kartų. Paskelbus Kazimierą šventuoju, jo kultas sąmoningai buvo kreipiamas į rytus, kur vis labiau didėjo stačiatikių pavojus. Pagaliau Lietuvai netekus laisvės, mūsų tautiečiai "giesmėje čėsų praėjusių" šaukėsi šv. Kazimiero pagelbos.

Suprasdami šv. Kazimiero reikšmę, mūsų tautos priešai labai jo neapkentė, dėl to atvejų atvejais šv. Kazimiero relikvijos neturėjo ramybės. 1655 metų vasarą, rusams užimant Vilnių, šventojo kūnas 8 metus buvo paslėptas Roženkoje. Reikėjo jį slėpti ir 1703 m. švedų invazijos metu. Nepaliko jo kūno ramybėje ir bolševikai, nes jiems, Vilniaus katedrą pavertus muziejumi, švento Kazimiero kūną 1953 m. reikėjo perkelti į šv. Petro ir Povilo bažnyčią Antakalnyje. Kaip Rusijos carų metu buvo draudžiama švęsti šv. Kazimiero šventę, taip ir šiais metais tos pačios Rusijos bolševikai neleis iškilmingai paminėti ir 500 metų šventojo gimimo jubiliejaus. Tas betgi nepakirs lietuvio dvasios polėkių, o pažeista lietuvio širdis dar labiau pamils šventąjį ir mels jo pagelbos nelygioje kovoje su tautos priešu ir naikintoju.

Mūsų jaunimui šv. Kazimieras yra tėvynės meilės pavyzdys ir vadovas dorybių kelyje. Jis mylėjo Lietuvą, mėgo jos žmones, medžiojo jos miškuose, nors buvo gimęs svetimoje šalyje ir dargi mišrioje šeimoje. Kaip tėvynės mylėtojas jis yra pavyzdžiu ir mūsų svetur gimusiam ir augusiam jaunimui. Jo tikėjimas, viltis, meilė, išmintis, teisingumas ir skaistybė mūsų dienų jaunimui yra lyg švyturiai tamsiuose jaunystės gyvenimo klystkeliuose, apšviečią kelią, vedantį į tobulybės kalną — sielos šventumą.

Visais laikais lietuvių akys ir širdys krypo ir tebekrypsta prie šv. Kazimiero. Rusų carų laikais mūsų tėvai atrasdavo suraminimą prie šventojo karsto. Lenkams užėmus

Iliustracija iš 1629 Neapolyje Hiliariono išleistos knygutės apie šv. Kazimierą.

OMNI DIE

Omni die dic Mariae
Mea laudes anima;
Eius festa, eius gesta
Cole devotissima.

Contemplare et mirare
Eius celsitudinem, —
Dic felicem Genitricem,
Dic beatam Virginem.

Ipsam cole, ut de mole
Criminum te liberet,
Hanc appella, de procella
Vitiorum superet

Haec persona nobis dona
Contulit coelestia;
Haec regina nos divina
Illustravit gratia.

Lingua mea, dic trophaea
Virginis perperae,
Quae inflictum maledictum
Miro transfert germine.

Sine fine dic Reginae
Mundi laudum cantica,
Eius bona semper sona,
Semper illam praedica.

MANO SIELA

Mano siela, vardą mielą
Imk Marijos branginti;
Jos kilnumą ir gerumą
Maldingiausiai garbinti.

Eik stebėkis ir gėrėkis
Jos danguj iškėlimu,
Ir laimingu, stebuklingu
Motinos nekaltumu.

Garbink Jąją nekaltąją,
Kad nuo kalčių gelbėtų;
Šaukis Josios, iš didžiosios
Nuodėmės kad ištrauktų.

Ji gėrybių, brangenybių
Pagamino švenčiausių;
Per Mariją nūn įgyja
Žmonės dovanų gausių.

Lūpos šaukit, giesmės plaukit
Dievo Motinai garbiai,
Nes žuvimą, prakeikimą
Ji nustūmė nuostabiai.

Tat maldauki, nepaliauki
Jai giedoti nuo širdies
Ir beribę Jos šventybę
Nuolat garbink lig mirties.

Šios giesmės originalas turi 60 posmų. Vertimas pirmųjų šešių giesmės posmų imtas iš knygutės "Cantate Domino" — bažnytinio giesmių rinkinio, išleisto 1926 m. Kaune. Giesmę vertė arba A. Jakštas arba T. Andriuška.

Vilnių, buvome atskirti nuo savo Globėjo, bet mūsų širdžių atodūsius jis girdėjo ir už demarkacijos linijos. Nereikia nusiminti, jis ir dabar girdi savo tautiečių aimanas ne tik tėvų šalyje, bet ir plačiame pasaulyje. Mes tvirtai tikime, kad jis kaip praeityje, taip ir dabar mūsų neapleis ir padės mums išblaškytiems sugrįžti į savo tėviškės laukus laisvam gyvenimui. Dėl to šiais jubiliejaus metais prašykime jį, kad jis mus globotų gyvenimo klystkeliuose ir saugiai nuvestų į Tėvo namus.

Literatūra: Zenonas Ivinskis, *Šv. Kazimieras*, New York 1955; *Šv. Kazimieras*, Lietuvių Enciklopedija, XI, 274—285; S. Sužiedėlis, *Šv. Kazimieras*, 1947.

JAUNIMO IDEOLOGINIS APSISPRENDIMAS

J. Navakas

Ideologija, arba pasaulėžiūra, apima žmogaus pažiūras į Dievą, pasaulį, žmogų ir jo gyvenimą. Žmogus sąmoningai priėmęs kurią nors ideologiją, pagal ją ir gyvena. Jis savo ideologiniais principais norėtų pagrįsti kultūrinį, visuomeninį, socialekonominį ir kartais net visą valstybinį gyvenimą. Todėl sėkmingam savos ideologijos įgyvendinimui žmonės organizuojasi ir grupuojasi į atitinkamas organizacijas, sąjūdžius ir partijas. Dažnai tarp priešingų ideologijų vyksta kova. Tai visai normalu ir logiška, nes garbinga kova tarp pikto ir gero yra neišvengiama.

Iš kitos pusės yra žmonių, manančių, kad visai nėra reikalo galvos sukti kokiais nors ideologiniais klausimais, kad neverta siekti aukštų idealų ir gyvenime laikytis pastovių principų, o užtenka vadovautis laiko dvasia, pasiduodant modernėjančio gyvenimo srovei. Tačiau taip galvojantieji greit gyvenime paklysta, nes jie sumaišo vertybes ir vietoje tikrų, siekia netikrų vertybių.

Apsispręsti už vieną ar kitą ideologiją bei susidaryti pasaulėžiūrą yra labai svarbus uždavinys žmogaus gyvenime. Todėl apie tai verta rimtai galvoti, daug skaityti ir nusistatyti aiškią ideologinę kryptį dar jaunatvės laikotarpy, kol gyvai reiškiasi jaunatvės dvasia ir idealizmas. Bet svarbiausia yra apsispręsti už gerą ir teisingą ideologiją, išvengiant įvairių pavojingų klystkelių ir laiko gaišinimo.

Mes žinome, kad istorijos būvyje buvo sukurta daug įvairių filosofinių teorijų ir pažiūrų, kurios turėjo ir turi įtakos į skirtingų ideologijų susidarymą ir įvairių sąjūdžių atsiradimą.

15 amžiuje kilo kultūrinis sąjūdis, vadinamas renesansu (atgimimu), kuris skelbė pažiūrą, kad reikia atgaivinti senovės pagoniškųjų graikų ir lotynų tautų gyvenimo formas dvasinėje, meninėje ir literatūros srityje. Vėliau tas sąjūdis pasišovė apimti visą žmogaus gyvenimą ir gavo humanizmo vardą.

16 amžiuje humanizmas atvedė prie Liuterio reformacijos, sugriovusios krikščionybės vienybę. Reformatoriai ir jų pasekėjai atsiskyrę nuo tikrosios Bažnyčios, suskilo į daugybę atskalų bei sektų, kurių šiandien vien tik JAV yra 365. Kai kurios iš jų taip supasaulėjo, kad mažai ką bendro beturi su krikščionybe.

Po to sekė racionalizmas, prasidėjęs 17 amžiuje. Racionalizmas yra filosofinė teorija bei srovė, panorėjusi viską išaiškinti protu. Tais laikais buvo labai susižavėta mokslo pažanga, išradimais, kuriuos perdaug įvertino, ir išpaikęs žmogus manė, kad nebesą protui nebeišsprendžiamų klausimų.

Racionalizmo įtakoje atsiradęs liberalizmas skelbė laisvę. Skelbiama įsitikinimų laisvė be krikščioniškos moralės drausmės, atvedė liberalizmą iki atsipalaidavimo nuo religinių varžtų.

19 amžiuje pasireiškė nauja filosofinė kryptis, vadinama pragmatizmu, kuris labiausiai prigijo Amerikoje, aukščiausios civilizacijos krašte. Tai yra teorija, kuri tiesos kriterijumi laiko praktinę vertę. Pragmatistinė filosofija yra materialistinės krypties, nes svarbiausi jos principai yra nauda, pelnas, malonumai ir patogumai.

Viena iš pavojingiausių šių laikų ideologijų yra komunizmas. Komunizmas-marksizmas yra materialistinė ateistinė ideologija, ant kurios pagrindų statomas visas valstybės gyvenimas. Jam įgyvendinti ir išlaikyti naudojamos priemonės: ginkluota jėga, teroras, melas, diktatūrinis smurtas ir kit. Komunizmas, atmesdamas Dievo buvimą, paneigdamas antgamtinį gyvenimą ir žmogaus sielą, kovoja prieš bet kokią religiją ir visas žmogaus prigimtąsias teises. Bedieviškos ideologijos klasiškas pavyzdys gyvenime yra Sov. Rusija, kuri daug rūpesčių ir baimės sukelia likusiam laisvam pasauliui.

Mus apsaugoti nuo klaidingų idėjų gali tik krikščionybė, skelbiama katalikų Bažnyčios nuo Kristaus laikų. Todėl, **kiekvieno kataliko yra pirmas ir svarbiausias uždavinys gerai pažinti dogminį katalikų bažnyčios mokslą, sąmoningai jį priimti ir susidaryti tvirtą katalikišką pasaulėžiūrą.**

Dogmos arba tikėjimo tiesos yra suformuluotos katalikiškame katekizme, kuris sudaro katalikiškos doktrinos branduolį. Ateitininkų ideologas prof. St. Šalkauskis jų reikšmę trumpai formuluoja šitaip: "Dogminis katalikiškos doktrinos branduolis suima į save pagrindines tiesas, kurios atidengia žmonėms giliausias paslaptis apie Dievą, pasaulį, žmogų ir įprasmina žmogaus gyvenimą, veikimą ir kūrybą. Šitos tiesos nurodo žmogui giliausias priežastis ir paskutinius tikslus ir nustato jį bendra gyvenimiška linkme", Katalikų tikėjimo tiesų išpažinimas yra privalomas kiekvienam katalikui, nes jos yra tartum kelio rodyklės, rodančios teisingą kryptį keleiviui į tikslą.

Susidarymui aiškios pasaulėžiūros, neužtenka pažinimo pagrindinių katalikų tiesų, kurių mus išmokė mūsų religingos motinos ar kiti asmenys. Pilnai katalikiškai pasaulėžiūrai susidaryti reikia panaudoti visos prieinamos priemonės, nesigailint darbo ir laiko. **Neprivalome užmiršti, kad žmogaus paskirtis yra daug**

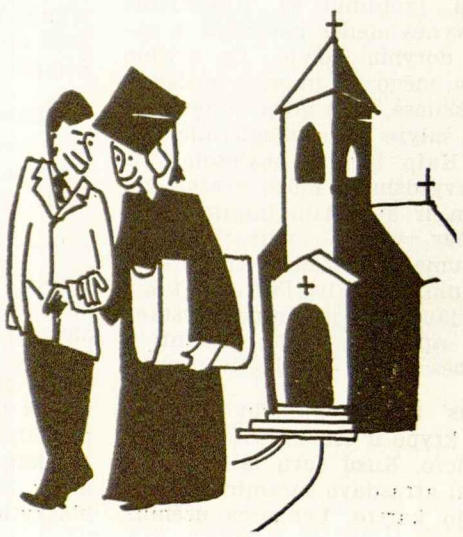

Nerima Narutė

SMUIKO RAKTE

Nebeverta dainuoti daugiau
Apie meilę, svajonę, sapnus...
Prasiskleidę purienų žiedai,
Ir žibutėm patvinęs dangus.
Upių žingsniuose taktą girdi,
Įsisupus žieduota banga,
O pavasaris stovi arti...
Jį pasiekti gali su ranka.
Vyturėlių skambiam pupury —
Vėl artojai sukarpo vagas.
Savo džiaugsmo nuslėpt negali,
Baltos vyšnios iškėlė rankas —
Nejunti, kaip sukiesi kartu,
Sukas mintys žieduotam rate,
Sukas žemė ir paukščiai ratu —
Skamba muzika smuiko rakte.

---

aukštesnė ,negu rūpinimasis profesiniais ar kitokiais medžiaginiais kasdieniniais reikalais. Visos medžiaginės vertybės, nebūdamos žmogaus gyvenimo tikslu, statomos antroje vietoje ,kaip priemonės dvasiniai kultūrai kelti, siekiant aukščiausiojo žmogaus tikslo. Todėl labai rimtas dėmesys kreiptinas į katalikų bažnyčios vadovybės skelbiamus nurodymus popiežių enciklikose ir vyskupų raštuose, kuriuose liečiami religijos ir dorovės dalykai.

Praplečia ir praturtina katalikišką pasaulėžiūrą skaitymas Naujojo Testamento, apaštalų laiškų, religinės spaudos ir literatūros. Naudinga klausyti teologinio-filosofinio turinio paskaitų, priklausyti Newman klubams ir katalikiškoms organizacijoms, dalyvauti rengiamose rekolekcijose ir gyvai reikštis religinėje praktikoje. Laimingas tas jaunimas, kuris turi tikrai religinius tėvus, gali lankyti katalikiškas mokyklas, universitetus ir priklauso ateitininkų organizacijai. Visa tai yra neišsemiami šaltiniai ir pagrindinės priemonės išugdymui ir sustiprinimui katalikiškos pasaulėžiūros, kuri sudrausmina žmogaus protą ir apsaugo nuo paklydimų.

Ir kaip gaila, kad dalis mūsų jaunimo, užuot gilinęsis į katalikiškąją doktriną, buriasi į organizacijas liberalizmo istorijoms pažinti. Kas žino, gal besigilindami į liberalizmą ar kitus izmus, nevienas paklys, neturėdamas gero pažinimo katalikiškosios doktrinos, kaip pagrindo katalikiškai pasaulėžiūrai. Mes turime daug konkrečių pavyzdžių iš lietuvių inteligentijos, kurios dalis paklydo klaidingų ideologijų bei pasaulėžiūrų klystkeliuose, kurie nuvedė juos į ateizmą ar indeferentizmą. Ateizmas ir indeferentizmas yra tautų nelaimė, atvedusi tautas prie dvasinio bankroto ir susinaikinimo grėsmės.

Kai Lietuva kelsis, ar mūsų jaunimas, einąs mokslus, bus reikiamai pasiruošęs jai padėti dvasiškai atgimti? Dabar laikas galvoti, apsispręsti ir pasiruošti. Ateitininkiškasis jaunimas yra gerame kelyje. Lietuva iš jų daug tikisi.

PATIKĖK, SESULE

Aš žinau, sesule, ko po langu rymai,
Neskamba staklelės, ko liūdna daina,
Ko bijūnai vysta, apleisti arimai —
O laukuos, išaušus, krenta dargana.
Ko naktužės tamsios, be žvaigždžių, mėnulio,
Broliui sielvartėlio skųstis nevalia,
Prie rūpintojėlio, pakelės Dievulio,
Tavo našlaitėlės apverkta dalia.
Patikėk sesule, grįš vėl skaisčios dienos,
Vėl rišės padangė šilko skarele,
Pražydės gegužy, lyg medus, purienos,
Rinksis išblaškyti — Viešpaties valia.

SAPNE

Parbėgu kasnakt į namus:
Nebėra ten brolelių, tėvų,
Ir ašarom vilgau takus,
Pramintus vaikystės dienų.
O rodosi, vakar dar čia
Lyg žiedas sukausi ratu,
Dabar gi didžiulė kančia,
Lyg pamotė seka kartu.
Išblaškė likimas visus,
Lyg šaką atplėšė mane,
Sugrįžtu dar vaikystės taku,
Raudodama naktį sapne.

VAKARINĖ MALDA

Aš tikėjau tavim,
Aš tikėjau tada,
Kai liepsnojo ugnim
Vakarinė laida.
Kai rugpiūtis laukuos,
Statė aukso gubas,
Nemaniau, kad audra
Mūsų laimę išduos...
Kad žiedai suskinti,
Nuo vaikystės dienų,
Skausmo ašarom kris,
Į bedugnę kalnų.
O norėčiau pažvelgt
Pro tarpelį kalnų,
Ten kur lygūs laukai —
Mėlsvos upės linų.
Aš žinau, kad tada
Nerymočiau liūdnai,
Būtų galas skausmams,
Ir kančioms amžinai.
Prisispausčiau karštai
Prie krūtinės tavos —
Skelbtų džiaugsmą varpai
Vakarinės maldos.

UŽGAVĖNĖS TĖVIŠKĖJE

PRANAS NAUJOKAITIS — Ištrauka iš romano UPELIAI NEGRĮŽTA Į KALNUS

STUDENTAS pirmą kartą parvažiuoja į tėviškę! Kokia didelė garbė mažiems namams prie plačių lankų! Pirmas studentas mūsų kaime. Ir jis tenka mažažemio sodybai! Yra ko džiaugtis, kuo didžiuotis!

Taigi... Per Užgavėnes išsiprašau iš savo įstaigos tris dienas atostogų. Man reikia pagaliau atlankyti gimtuosius namus.

Bus kartu ir mano plano išmėginimas. Turėčiau laimėti... O jei ne? Tai bus bent aišku. Matysiu, ką Verutė pasirinks...

Neseniai pasisiūdinau išsimokėtinai angliškos medžiagos eilutę. Ruda spalva tinka man. Ir pasiūta gerai. Tai kas, kad paltas pirktas Kauno turguje ir yra pigios gelumbės, bet jis — naujas ir su aksomine apikakle. O dar tamsiai pilka skrybėlė su mėlynu kaspinu. Nublizginti batai. Įmauti į kaliošus. Dar pridėkite rausvos spalvos portfelį po pažasčia ir sunkią studentišką lazdą rankoje — ir jūs turėsite pilną studento vaizdą — pagal pačią naujausią madą. Ir nesistebėkite, kad jis išdidus tame savo blizgėjime. Žino savo vertę.

Kas man dabar Čilingis savo kaimiškuose mileliuose prieš mano miestietišką apsirengimą! Žinau aš savo triuškinančią studentišką jėgą. Tik reikia man pasirodyti! Ir kitų ginklų turiu paruoštų.

Esu parašęs literatų būreliui, kad atvažiuoju ir galėčiau susirinkime pakalbėti. Žinoma, esu kviečiamas ir laukiamas.

Iš autobuso einu tiesiog pas būrelio pirmininką. Verutė turi pamatyti mano didybę iš tolo. Ir tik tada... Per visą miestą einame į gimnaziją. Tegul mus mato. Iš tolo kelia mums kepures pažįstami. O ten jau laukia beveik pilna mokinių salė. Net mokytojų yra atėję. Gerokai pareklamuota. Baisu iš pradžių. Jaudinuosi, Nemaniau, kad tiek susirinks...

Mano paskaitoje daug filosofinių žodžių, sudėtingų meno aptarčių. Jų prisilasiau iš paskaitų, pridėjau dar iš knygų. Ne viską ir pats pilnai suprantu, ką kalbu. Man net nesvarbu, kad mane suprastų klausytojai.

Mano tikslas — sudaryti mokslininko įspūdį. To, rodos, pasiekiu. Man ilgai ploja. Sveikina ir mokytojai. Giria paskaitą. Gėrisi mano išvaizda.

Tegul dabar susilygina su manimi tas miklusis Feliksas Čilingis!

O jis sėdi kamputyje visai kuklus, paskui žiūri su kitais nedrąsiais gimnazistais į mane iš tolo. Toks menkas ir nelaimingas Feliksas dabar!

Verutė klausėsi su tikru dėmesiu. Mačiau ją salėje prieš paskaitą. Tyčia apsimečiau nematąs... Tegul pajunta mano jėgą! Ir pranašumą! O dabar ji pati puola prie manęs. Veržiasi tarp mane apstojusių mokytojų. Ji visa — grynas džiaugsmas. Tokia spindinti, lyg permatoma savo giedrume. Tokią puikią matau ją pirmą kartą. Tai ji, tai mano Verutė!

KRISTOFORŲ SĄJŪDIS IR ATEITININKŲ IDEALAI

Giedrė Griškėnaitė

Įdomu, kad tik vienas procentas Amerikos žmonių priklauso komunistams. Nedaug jų, bet jų darbai labai žalingi ir pikti — sunaikinti sveiką žmogaus dvasią ir sugriauti krikščionišką kultūrą. Beveik kiekvienas šios grupės žmogus dega neapykanta toms tiesoms, kurios sudaro šio krašto stipriausius pamatus, būtent: kad kiekvienas žmogus yra Dievo vaikas, sutvertas pagal Jo išvaizdą; kad visas savo teises jisai gauna iš Dievo, o ne iš valstybės; kad svarbiausias valstybės tikslas, kaip kad yra išreikšta Amerikos Nepriklausomybės Deklaracijoje — saugoti šias Dievo duotas teises.

Komunizmo tikslas — pavergti visą pasaulį. Dėl to jo agentai ir nuodingų idėjų nešėjai atkakliai veržiasi į visą valstybinį, visuomeninį ir kultūrinį gyvenimą. Visur jų rasime įlinudsių: į valdžios įstaigas, į mokslo šventoves, į literatūros, meno ir spaudos centrus. Jie moka prisidengti nekalčiausiais vardais ir siekia savo tikslo visomis priemonėmis.

Mažas jų procentas, bet jų daroma žala labai stipriai jaučiama. Jų galybė glūdi jų atkaklume ir ryžtingume. Tad gi, atsvarai tų kenkėjų **reikia bent tokio pat procento žmonių, kurie taip pat visas savo jėgas aukotų skleisti Dievo žodžiui ir moralinėms tiesoms bendruomenėse įgyvendinti.** Tokia yra Kristoferų (Christophers) esmė ir jų tikslas. Kristaus nešėjais pasivadino ši organizacija dėl to, kad jos nariai neša Kristaus dvasią į gyvenimą, kaip anas legendos šventasis Kristupas yra nešęs Kūdikėlį Jėzų ant savo pečių per gilią upę.

Kristoferus įsteigė kun. James Keller po Antrojo Pasaulinio karo. Jo knygoje YOU CAN CHANGE THE WORLD yra išreikšta visa organizacijos ideologija.

Šitoji veikla yra katalikų globoje. Būdama katalikiška, ji liečia visų žmonių gerovę — ir protestantų, ir žydų, ir net tikybos priešų. Kiekvienas yra Dievo vaikas ir kiekvienas, atlikdamas nors ir mažiausią darbą Dievo garbei, gali tapti Kristoferu — Kristaus nešėju.

Kristoferai net nėra formali organizacija, o tik sąjūdis, skatinąs individualų veiklumą, iniciatyvą ir asmeninį atsakingumą dirbant žmonių gerovei, skleidžiant Kristaus mokslą. Vistiek ar toji veikla reikšis per kurią nors organizaciją, ar visai asmeniškai.

Yra daug galimybių Kristoferams pasireikšti Kristaus nešėjais: moksle, valstybės valdžioje, darbe, įvairiose meno šakose, spaudoje ir t.t.

Jaunimui ypatingai svarbi sritis yra mokyklos gyvenimas. Šiuo atžvilgiu Kristoferai yra labai artimi ir ateitininkų ideologijai — **atnaujinti krikščionišką dvasią mokyklose.** O kiek yra puikių progų veikti klasėse, būreliuose, pasilinksminimuose, visoje mokyklinėje bendruomenėje! Reikia tik turėti aiškų veikimo tikslą, iniciatyvos ir pasiaukojimo.

Labai svarbu, kad krašto valdžioje būtų asmenų, turinčių gilius dvasinius ir krikščioniškus principus. Materialistinės ideologijos atstovų veikla šioje srityje yra ypač pavojinga. Vienas prancūzų valstybės vyras, neseniai lankęsis Amerikoje, pastebėjo, kad šiame krašte šiuo metu darosi tai, kas jau esą įvykę Prancūzijoje: antikrikščioniškos jėgos didėja ir plečiasi. O tai esą dėl to, kad daugumas rūpinasi tik savo asmeniškais reikalais.

Kristaus nešėjų sąjūdis **telkia savo dėmesį ir į verslo bei darbo sritį. Darbininkai ir darbdaviai turėtų labai daug progų savo gyvenamoj aplinkumoj paskleisti Kristaus mokslo dvasią.**

Bene pati įtakingiausia sritis yra spauda, radijas, televizija, filmai, grožinė literatūra ir kitos meno šakos. Čia Kristaus nešėjai turi sukaupti visas savo jėgas, nes šiomis priemonėmis stipriausiai reiškiasi ir krikščioniškojo gyvenimo griovėjai.

Matome, kad Krsitaus nešėjų sritys labai plačios, idealai kilnūs. Tačiau Kristoferas veikia ne pigių efektų jieškodamas, nedarydamas sensacijų, bet tyliai ir atkakliai siekdamas kilnaus tikslo. **Jis skleidžia teisybę, kur kiti sėja melą, kuria tvarką, kur kiti ją griauja. Kur sėjama neapykanta, jis ateina su meile. Kur tamsa, jis neša šviesą. Veikia paprastai ir gyvenimiškai.** Paprastais darbais jis atlieka didelius žygius. Ne sau garbės jieško, o tik vykdo pareigą, pasiryžęs ramiai priimti pastangų neįvertinimą ir net skausmą. Jis stovi tvirtas savo pasirinktoje vietoje ir žino, kad jau pats jo buvimas veikia aplinkumą, nes Dievo šviesa spindi jo darbuose. O kai susirinks daug tokių Dievo pasiuntinių, bus tikrai nesunku atnaujinti pasaulį. Tai toks yra Kristoferų sąjūdis.

Susižavėjusi ji mano paskaita, o labiausiai — mano išvaizda. Kviečia užeiti. Žinoma, ar galėčiau atsisakyti? Aš truputį išdidus. Iškilmingas. Pasikalbėsiu dar kiek su pažįstamais ir užeisiu. Ji galinti palaukti.

Ir esu aš mielas Verutės svečias. Bet ne ilgai šį vakarą. Manęs laukia tėviškė... Tegul pasiilgsta Verutė... Ne iš karto visa atvira širdis jai! Už tas skausmo ir nusivylimo dienas!

Jau vėlus vakaras, kai išeinu iš miesto. Po gilios žiemos suvažinėtas kelias atrodo lyg koks pylimas, kurio viršuje pragraužtos dvi gilios ir plačios vėžės, lyg du takai suledėjusiame sniege.

Kovo mėnesio pradžia. Vidurdienį jau smarkiai įdienoja, ir įsaulinė vėžės pusė nuolaidžiai patirpusi. Vakaro šalnos sukietinti ledeliai braška po kaliošais lyg trupinami stikliukai. Mėnulio pilnatis gelsvos šviesos pripila baltuojančius laukus.

Viskas čia man žinoma ir pažįstama — šitoje blankioje vakaro šviesoje. Tūkstančius kartų ėjau šiuo keliu: ir saulėje, ir darganoje, ir pavasario gražiausiam žydėjime, bet niekada nesijaučiau taip laimingas, kaip šį kovo mėnesio vėsoką vakarą. Tas slidus ledelių braškėjimas skamba man lyg muzika ir kalba savo kietoku lūžimu, kad esu laimėjęs gyvenimą, kad savo kelyje stoviu tvirtu žingsniu.

Ir kokia miela tėviškė po pusės metų nebuvimo! Visi daiktai tebestovi savo vietose, bet atrodo lyg kitaip. Gal ir jie džiaugiasi mano grįžimu? Ir žmonės ne kasdieniški. Jie laukė svečio ir jį lepina. O dar labiau, kad Užgavėnės. Kvepia šviežios dešros ir vėdaras garuoja. Seniai nebuvo tų skanėstų ant mano studentiško stalo.

Ir aš atidarau savo naujutėlį lagaminą. Nebrangios mano dovanos, bet aš žinau, ko man reikia. Tėvui — butelis kmyninės kirminėliui nuraminti. Mamai — maldaknygė didelėmis raidėmis ir su daugybe paveiksliukų. Motiejui — papirosų keli pakeliai. Jeronimui — penklitis: žinau, kad jam labiausiai trūksta pinigų, tam gimnazistui...

Slaptutė

GAL BŪT...

Eini mėlsvųjų tolių pasiilgęs,
Ir nežinai, kur skuba žmonės,
Ir nežinai, kad takuose vien gruodas žvilga,
Nebematai per mėlynas svajones...
Jei ametisto akmeniu pavirstų gruodas,
O gyvu indigo žiedu ilgesio mėlynė, —
Tad abejonę juodą
Šviesusis angelas būtų sumynęs...

— Tai matai, tikras ponas: ir gražiai apsirengęs, ir dar su dovanomis, — linksmai kalba tėvas. — Tur būt, gerai uždirbi?

— Užtenka, tėte: pragyvenu. Kiek čia vienam žmogui reikia!

— Tai mat... Ponas... O aš maniau, kad parvažiavęs pinigų prašysi...

— Neprašysiu... Juk jau seniai neprašau... — juokiuosi tardamas žodžius.

— Tai gal jau man galėtum duoti?

— Ar pinigų?

— Taigi...

— Dabar dar negalėčiau...

Akimirką visi nutylame. Lyg tamsus debesėlis būtų perbėgęs giedru dangumi... Taigi... Tėvas tebėra tas pats... Motiejus uždeda ranką ant mano peties, lyg guostų be žodžių, o paskui atidaro papirosų dėžutę ir iš lėto sako:

— Užsirūkykim. Matau, kad gerų parvežei.

— Ačiū. Dar neišmokau rūkyti ir Kaune būdamas.

Motiejus pasiūlo rūkyti ir tėvui. Kvapnūs tabako dūmai pasklinda troboje.

— Su tokiu rūkymu ne gėda pasirodyti ir ponų namuose. Visas miestas pakvips, kai sekmadienį užsirūkysiu, — gėrisi dūmą ramiai išpūsdamas brolis. — Tur būt, tau neblogai ten Kaune. Pradėsime nedrįsti tavęs.

— Na, jau gana! Nušnekėjai, Motiejau... — juokiuosi ir pagriebęs už rankų apsuku brolį kelis kartus aplinkui... — Iš kur tas nedrąsumas?

— Labai pasikeitei, Justinai, per tą pusmetį. Lyg nebe tas būtum...

— Tebesu tas pats! Atvažiuokit vasarą pas mane: aprodysiu Kauną.

— Būtų gerai... Tik to laiko vasarą nėra.

— Bus paroda — tikrai atvažiuokit. Prieš pat rugiapjūtę...

— Pagalvosim... Gal...

Mama nieko nekalba, tik šypsosi, žiūrėdama į mane ir į maldaknygę savo rankose. Tokia linksma, kai ruošia stalą. Lyg dešimčia metų pajaunėjusi.

Jeronimas, tas į augštį ištįsęs gimnazistas, tik zuja patenkintas aplinkui, toks paslaugus ir geras. Pilnas naujienų iš gimnazijos ir iš viso kaimo.

O kaip gera svečiu sugrįžti į tėviškę! Toks ramus miegas vėsioje seklyčioje.

Kai pakilusi ryto saulė aštriu blizgėjimu įauksina baltuojančius laukus, išmargintus tamsiais prakapimais, primėto šešėlių paupio krūmus ir pabudina varnėno giesmę prie inkilėlio sode, man atrodo, kad šitose vietose esu pirmą kartą: tokio grožio ir jaukumo niekada nebuvau matęs. Lyg pasakon būčiau nusileidęs. Tokia puiki mano tėviškė.

Per pusryčius mama atneša butelį vyno. Kamštis užlietas laku, o pro stiklą matyti gintarinis spindėjimas.

— Ką tu čia, mamute, su tuo buteliu? Žinai, kad aš negeriu.

— Gerai, vaikeli, kad negeri. Ir negerk. Degtinės negerk... Bet čia tik vynas, savų obuolių. Žinai, dar to paties darymo, kai tu buvai pirmoje klasėje.

— Palik jį, mamute, ligoniui arba tikram svečiui.

— Turiu dar ir daugiau butelių, o didesnio svečio už tave, Justinėli, niekados nesulauksiu...

— Koks čia aš svečias? Savas — namiškis.

— Tu nežinai, kaip aš verkiau, kai tu išvažiavai į tą savo Kauną, lyg po laidotuvių...

— Nagi, mamyte? Juk aš dar jaunas — nemirsiu.

— Miršta ir jauni. Bet aš — sena ir ligūsta... Galėjau numirti tavęs daugiau nepamačiusi...

— O matai, kad sulaukei. Ir dar daug kartų sulauksi. Po metų gausiu mėnesį atostogų. Tada gyvensiu tik pas jus.

— Gerai, vaikeli. Tik nesusidėk ten mieste su blogais žmonėmis. Man taip rūpi.

— Nebijok, mamute, aš juk — nemažas vaikas.

— Taigi... Bet, žinai, kai pasilieki žmogus vienas, tai visko prigalvoji... Toki tušti namai, kai tu išvažiuoji...

Ir tupinėja apie mane, vaišina. Gražiais žodeliais kalbina. Auksiniai jos žodžiai. Niekas kitas tokių nekalbėjo ir nekalbės... Yra pasaulyje žmogus, kurs niekados manęs neužmiršta. Tai ji — mano mamytė.

Po pietų nueinu vėl į miestą lankyti pažįstamų. Ilgiausiai užsibūvu pas Verutę. Kurgi kitur? Ji pasiilgusi ir tokia šventadieniška šiandien. Tamsios didelės kasos nuleistos ant naujai sulaidytos uniformos. Ant stalelio padėta saldainių ir riešutų. Vaišina dar pyragaičiais ir arbata. Mes turime begalės kalbos: tiek daug ten buvo rūpesčių Kaune, tiek dienų prabėgo gimnazijos koridoriuose. Užsimenu Feliksą. Gandus, kurie mane pasiekia už mylių. Mergaitės veidus nutvieskia ugnis, bet ji linksmai juokiasi ir sako:

— Ar tu nematai, Justinai, kaip tavęs laukiau? Ar galėtum abejoti manimi?

Ar galėčiau dabar netikėti jos nuoširdumu? Ta ugnele, kur spindi jos akyse?

Kai sutemus rengiuosi namo, Verutė pasisiūlo palydėti. Žengiame tuo baltu, ledeliais braškančiu keliu. Vėžėje ankšta žengti dviese, ir prilaikoma už parankės, ji pasvyra į mano pusę ir prisiglaudžia prie mano peties. Mes linksmi ir kupini jėgų — tokiu keliu galėtume eiti per visą pasaulį, per didelio gyvenimo lūžtančius ledus.

Pakelės parke, neseniai ištaisytame iš buvusio dvaro sodų, mes ilgai sėdime ant suoliuko ties tvenkiniais, miegančiais po ledu. Širdžių šilumoje sutirpo vakaro vėsuma. Mėnesienos žalsvume yra sustojęs mūsų laikas. Susidėsime dabar kapitalą, kurio turės užtekti ilgiems nesimatymo mėnesiams. Kuriame ugnį, kad kaitriai degtų vienumos dienomis. Auksiniais žodžiais plaukia mūsų mintys. O kas galėtų netikėti mūsų jausmų gilumu? Ta ugnis kūrensis ilgai. Ir man išvažiavus dar tekiūto pakampiuose visoki Čilingiai!

Jau beveik pusiaunaktis, kai Verutę parlydžiu į namus. Rytoj anksti išvažiuoju. Motiejus atveš rogėmis tiesiog į autobusą. Nesusitiksime iki vasaros. Bet bus daug laiškų.

Žinau, kad grįžtu su didžiuoju laimėjimu. Gauskite trimitai. Grįžta nugalėtojas! Negreitai atsikels Čilingis iš sunaikinimo...

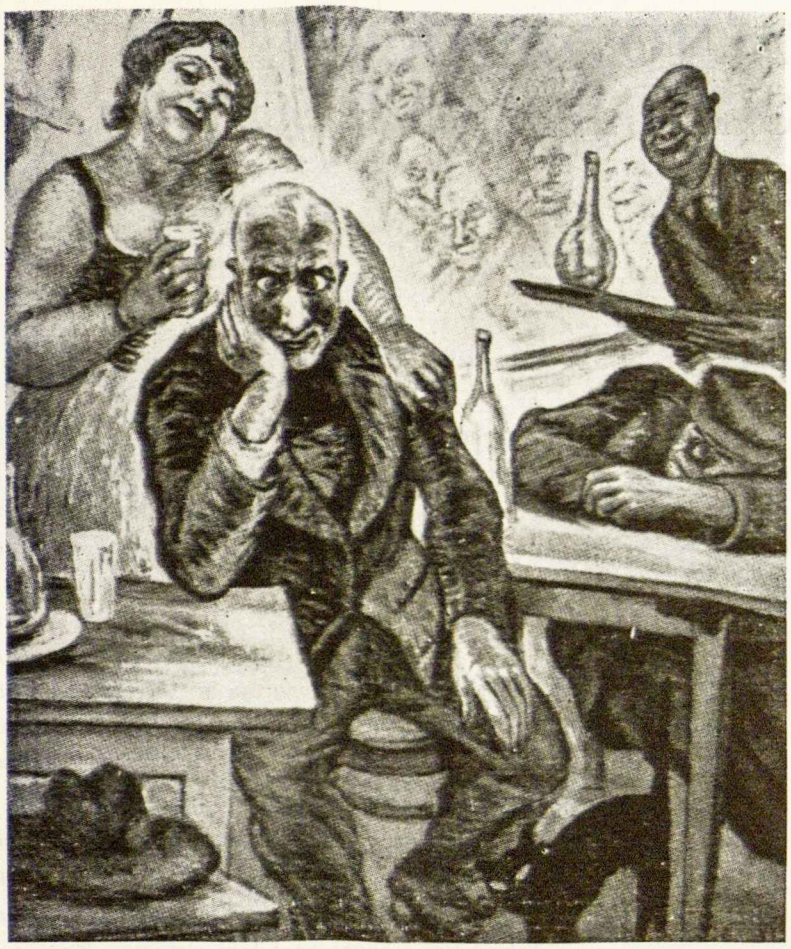

Girtuoklis — dail. Petro Kalpoko paveikslas.

ŽMOGUJE ŽMOGŲ MATANT

Alfa Sušinskas

Prie namų durų prieina apdriskęs žmogus. Ne tik jo apranga, bet ir veidas rodo jį esant didelį vargšą. Kodėl jis toks patapo, kas jį susmukdė — niekas nežino. Žmonių sprendimu, jis — nenaudėlis, valkata.

Pavargėlis paspaudžia durų skambutį, ir netrukus duryse pasirodo jauna moteris.

— Ko tamsta nori? — ji paklausia.

— Gal galėtumėte mane sušelpti... Man reikia 50 centų autobusui. Aš turiu važiuoti į...

Tačiau moteriškė neleidžia jam baigti ir ima šaukti:

— Ką? 50 centų? Tokių valkatų čia visur pilna! Visi lenda, visi prašo. Girtuoklis!..

Visaip iškoneveikusi, ji susiraukusi prašančiajam pakiša 50 centų. Bet jis jų nepriima ir atsiprašęs nueina nuo durų...

Moteris apstulbsta. Kodėl jis, pirma prašęs, dabar nepriima tų keliasdešimt centų? Argi jis melavo, pinigų prašydamas? Kas jis toks? Ji tikrai nesitikėjo šitokio pasielgimo.

Gi šitaip atsitiko dėl to, kad ta moteris menkos išmaldos prašiusiajame nematė žmogaus ir tą nematomąjį, bet tikrąjį žmogų išniekino ir įžeidė.

Nematomasis žmogus kiekviename žmoguje yra visai kitoks, negu jį žmonių akys mato. Kiekvienas žmogus yra ne tas, kas jis savo paviršiumi atrodo; tikrasis žmogus yra apdengtas žmogiškuoju pavidalu ir kitiems nelengvai pasiekiamas: jis yra asmuo — žmogaus aš.

O tą tikrąjį žmogų reikia pasiekti, norint jį suprasti. Ir jis yra pasiekiamas, jei mes į jį žiūrime ne kaip į daiktą, bet kaip į dvasinį Viešpaties kūrinį, gyvenantį savitu gyvenimu ir turintį savo atskirą dvasinį pasaulį, viskuo skirtingą nuo kitų žmonių dvasinio pasaulio.

Šitaip suprantant kiekvieną žmogų, savitarpiniai žmonių santykiai nušvinta tikrojo žmoniškumo šviesoje. Gi tikrasis žmoniškumas yra artimo meilė, kylanti iš Dievo meilės.

Tikruoju žmoniškumu atrakinamos durys, pro kurias įeinama į dvasinį kito žmogaus pasaulį, ir tada žmogus visai kitoks atrodo.

Ana moteriškė šito neišmanė: prie savo durų ji tematė valkatą, bet nematė po valkatos pavidalu tikrojo žmogaus, kurį savo nežmonišku elgesiu ji sutrypė. Tas jos elgesys buvo nežmoniškas, nes jis neturėjo artimo meilės.

— Kodėl tu toks rimtas, kodėl nesišypsai? — klausia darbo vedėjas lietuvį darbininką įmonėje. — Juk gerai uždirbi, esi sotus, turi automobilį, net nuosavus namus. Taigi tu turi būti tikrai laimingas šioje laisvės šalyje, ir vis dėlto nematau tavęs besišypsančio...

Ir tarė tas lietuvis darbo vedėjui, savo bosui:

— Klausyk, negaliu šypsotis kartu su jumis visais, nes mano širdis yra perverta kančios ir neteisybės: mano tauta kenčia pavergta, mano brolis ir sesuo yra ištremti Sibiran, tėvas kalėjime mirė, o motina, iš namų išvaryta, badauja ir serga... Ir juo geriau ir laisviau aš čia gyvenu, juo labiau atjaučiu saviškių kančią ir juo labiau su jais kartu kenčiu...

— Ką čia taip jausmingai! — pertraukia jį bosas. — Tu perdaug viskuo rūpinies, o rūpesčiai kenkia sveikatai...

Lietuvis jam nieko nebeatsakė. Ir ką gi pasakysi vadinamajam žmogui, kuris vien savimi ir sau tegyvena ir tesidžiaugia tuo, kas skanu, blizga ir naudinga. Ne šitokiam įžvelgti į tikrąjį žmogų, ne šitokiam įeiti į žmogaus širdį ir ją suprasti: į kitą žmogų jis težiūri kaip į raumenų krūvą ir savo laimę matuoja nauju automobiliu ir skania kalakuto kulšimi, kuri, jo skilvį prikišusi, užslopina jame jautrumą, atjautimą, idėjas ir kilniuosius siekius.

Žmona savo vyre turi matyti ne vien vyrą ir ne vien pragyvenimo parūpintoją, vyras žmoną turi vertinti ne vien kaip žmoną, savo vaikų motiną ir šeimininkę, tėvai vaikuose turi matyti ne vien savo vaikus, darbdavys turi žiūrėti į darbininką ne vien kaip į mašiną, paskirtą darbą atliekančią, įstatymų saugotojai ir prižiūrėtojai savo valdinius turi laikyti ne vien aklais įstatymo vykdytojais — šie ir visi kiti po žmogiškuoju pavidalu dar turi matyti ir savarankų, savitą žmogų, kurį jie turi vertinti žmo-

(nukelta į 62 psl.)

Autoportretas

VYTAUTO VALAIČIO FOTOGRAFINIS ŽVILGSNIS Į PASAULĮ

Berniuko portretas. Žemai kairėj—Paukštis; žemai dešinėj Elvyros portretas

VYTAUTAS VALAITIS, kuris studijuoja fotografiją ir žurnalistiką Athens, Ohio, ateina kaip pajėgus fotografas menininkas. Jo nuotraukos jau formuoja savo charakterį, jos techniškai atliktos be priekaištų, jose pajieškota įdomesnių apšvietimų, kompozicijų. Daug jo nuotraukų buvo spausdinta mūsų žurnale. Tai gamtos vaizdai, surinkti bestovyklaujant, tai patys stovyklautojai. Praeitais metais jis fotografavo Chicagoje vykusį šokių Festivalį ir Jaunimo Kongresą ir jų vaizdus išleido atskiru albumu, kurio pagaminta 30 egz. Jo nuotraukų buvo Lietuvių Dienose ir amerikiečių spaudoje.

Dalis čia dedamų nuotraukų yra atsiradusios iš darbo studijinėje klasėje (Autoportretas, Paukštis, Elvyros portretas, šokis, Pianistas), kur buvo pabrėžiami vienoki ar kitoki siekimai. Kitos nuotraukos iš praeitos vasaros atostogų.

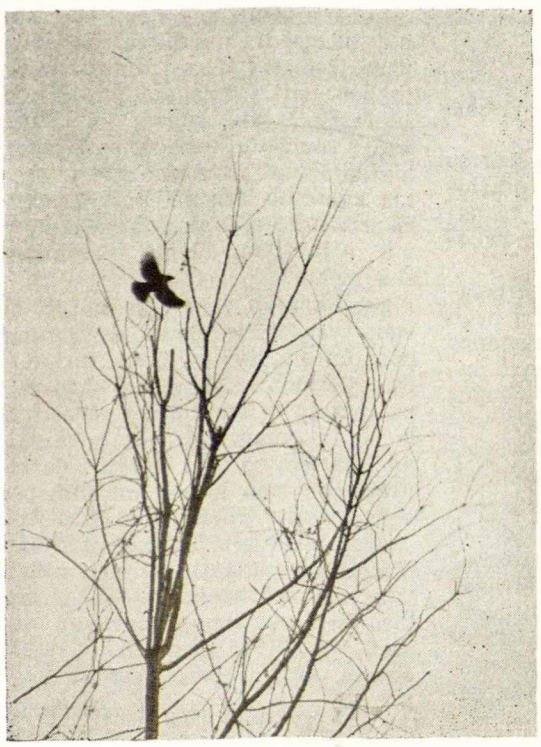

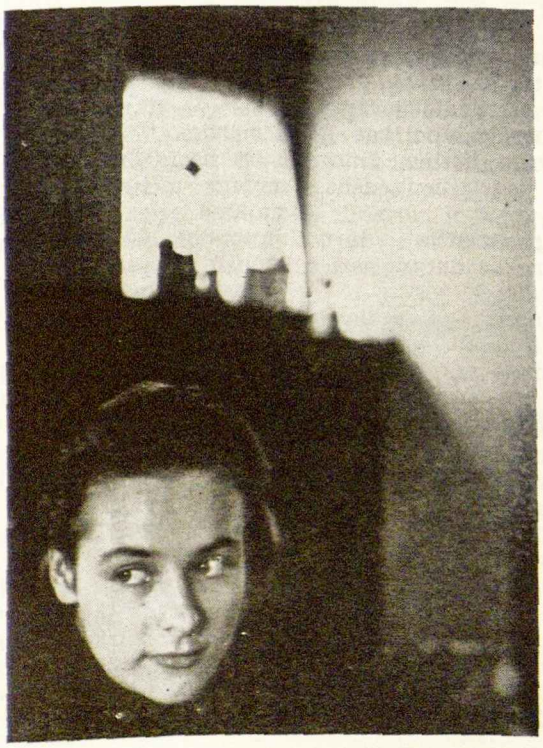

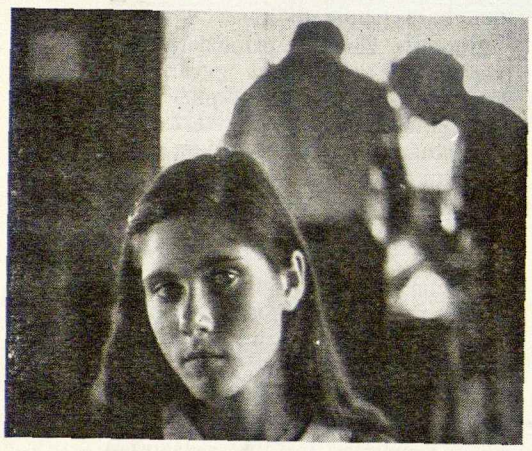

Mergaitės portretas

Šokis

Mergaitė po medžiu

Pianistas

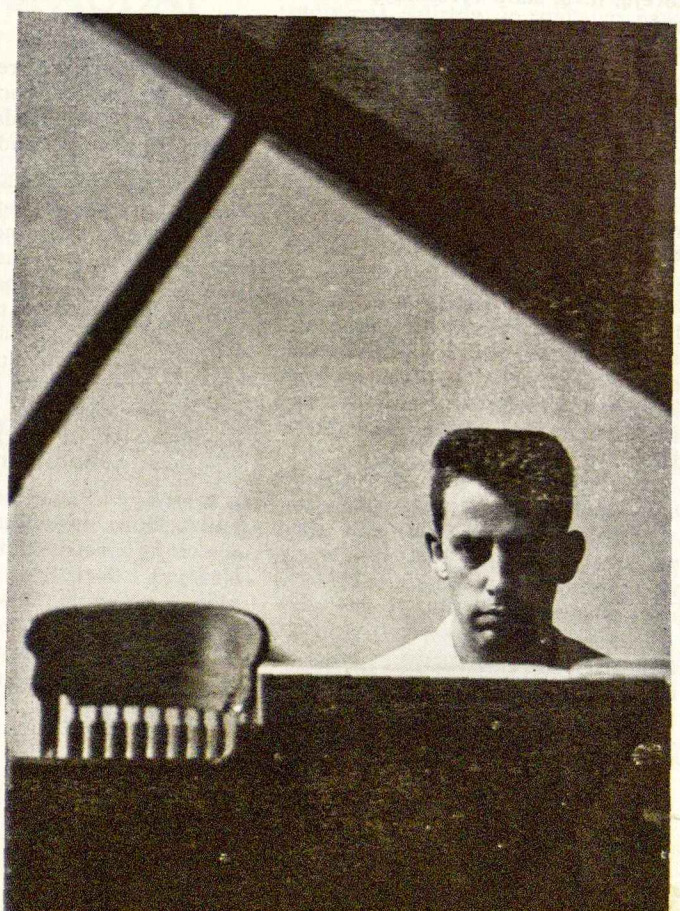

(atkelta iš 59 psl.)

niškumo mastu, o ne vien negyva įstatymo raide, ne vien sausa tradicija.

Amžinas pavyzdys šiuo reikalu yra paties Išganytojo nupieštas. Visų pasmerktoji moteris yra Jo suprantama ir net išteisinama. Pagal įstatymus ir žmonių sprendimą, ji buvo vieša nusidėjėlė, nors nevienas įstatymo prižiūrėtojas, greičiausiai, nekartą ja pasinaudojo. Argi nors kiek geresni už ją buvo visi jos nuodėmės dalininkai? Be jų ji nebūtų patapusi gatvės moterimi. Tačiau jie įstatymo akyse buvo švarūs, nes jų niekas nepagavo.

Ne šitaip žiūrėjo į ją Dieviškasis Išganytojas. Po jos nuodėmės kiautu Jis matė kenčiantį žmogų ir sužalotą sielą. Jis įžvelgė į gailesčio apimtą jos širdį ir į jos ryžtą, kurio nesugebėjo suprasti tie, kurie joje tematė vien gražų, nuodėmingą kūną.

Arba kad ir ta paklydusi evangelinė avis, kurios jieškoti išėjo Gerasis Ganytojas, palikdamas net 99 klusniąsias bandoj. Kodėl Jis šitaip pasielgė? Avies simboliu Jis išėjo jieškoti nematomojo ir nemirštamojo žmogaus žmoguje, kad, jį suprasdamas ir žmogiškąją vertę jam pripažindamas, jį laimėtų šviesos ir tiesos gyvenimui.

Visu Išganytojo mokslu, žmogaus vertė yra jo nemirštamoji siela ir jo asmuo, kuris nėra matomas paviršutinišku žvilgsniu. Ir norint žmogų išgelbėti iš jo paklydimų balos, tenka įeiti į jo vidinį pasaulį ir prabilti į jį kaip į žmogų, o ne vien kaip į paklydėlį.

Žmoguje žmogų pripažįstant ir įvertinant, taurinamas gyvenimas. Žmonišku elgesiu laimimas žmogus. Žmogaus širdis atsiveria, kai į ją einama meiliu žodžiu ir geraširdišku veiksmu. Niekinimu, nesupratimu ir neįvertinimu nelaimimas joks žmogus, nes tuo paniekinamas jo asmuo.

Vienas iš pagrindinių žmogaus siekių yra būti laikomam žmogumi: jis trokšta būti suprantamas ir tinkamai įvertinamas.

ATEITININKŲ VEIKLOS FORMOS

Paskirtis - Laikas - Patalpa
Darbotvarkė - Eiga

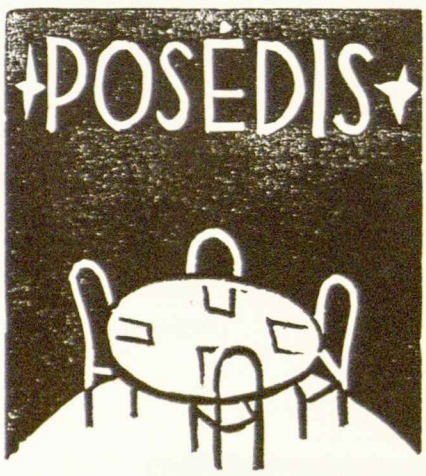

Šis straipsnis yra paimtas iš Kun. Stasio Ylos baigiamo ruošti ATEITININKŲ VADOVO.

Gerai posėdžiauti reiškia greitai, konkrečiai, tiksliai ir darniai spręsti reikalus santalkos būdu. Tam tikslui svarbu prieš akis turėti posėdžio tikslą, jam parinkti atitinkamą jo rūšį, surašyti darbotvarkę ir posėdį tinkamai pravesti.

1. PASKIRTIS. Posėdžiai pagal savo paskirtį būna eiliniai, sutelktiniai ir studijiniai.

Eiliniai posėdžiai daromi vienos valdybos narių. Jų paskirtis — aptarti bėgamuosius administracinius bei techniškus vieneto reikalus.

Sutelktiniai posėdžiai būna kelių valdybų (pvz., kuopos, būrelių ir sekcijų) jų veiklai suderinti, patikslinti, sugyvinti, išplėsti ar padalinti.

Studijiniai posėdžiai daromi valdybos ir kviestinių asmenų (globėjų, patarėjų, tėvų, šiaip vyresniųjų ar žinovų) apspręsti veiklos padėčiai bei krypčiai, išsiaiškinti naujoms išlikusioms problemoms, nustatyti veiklos programoms.

2. LAIKAS. Posėdžiaujant būtina paisyti punktualumo, reguliarumo ir laiko taupumo.

Punktualumas tausoja visuomeninio darbo energiją, palaiko posėdžiautojų nuotaiką, ugdo organizacinę discipliną.

Reguliarumas skatina vadų budrumą ir neleidžia užsigulėti bėgamiesiems organizacijos reikalams. Dėl to eiliniai posėdžiai šaukiami nerečiau kaip kas 2-3 savaitės. Geriausia juos šaukti tą pačią savaitės dieną ir valandą.

Sutelktiniai — šaukiami kartą per semestrą ar trimestrą.

Studijiniai — daromi, kai iškyla reikalas. Gera juos šaukti veiklos metų pradžioj (numatyti ir pasirengti) arba pabaigoj (įvertinti ir pasverti).

Taupymas laiko padeda posėdžiautojams sverti žodį, susitelkti ties esminiais dalykais; jis patarnauja saviauklai ir patiems reikalams. Idealiausia, kai posėdis *trunka valandą* ar trumpiau. Niekad nedera jo pratęsti ilgiau, kaip dvi valandas.

3. DARBOTVARKĖ turi būti iš anksto paruošta ir pergalvota. Posėdžio kvietėjas turi žinoti, ko jis nori, kas spręstina. Jei susibėga daugiau reikalų, atskirti skubesnius ir svarbesnius, kad darbotvarkė nebūtų perkrauta ir laikas užtęstas.

Medžiagą kiekvienam klausimui referuoti parūpina pats pirmininkas arba jo pavestas kitas posėdžiautojas. Be paruoštos ir pagrįstos medžiagos klausimai nesvarstytini.

4. PATALPA. Posėdžiui patalpa pasirenkama neperdidelė, kad posėdžiautojai neišsisklaidytų ir neišsiblaškytų. Geriausia visiems *telktis apie vieną stalą*. Susirinkusieji turi jaustis, kad vieta jiems specialiai paruošta: kėdės parengtos, sugrupuotos, stalas (jei jis tarnavo kam kitam) skirtas tik jų reikalui. Numatant, kad posėdžiautojai gali ateiti be savo užrašų ir rašomų priemonių, ant stalo padedama popierio ir pieštukų.

5. EIGA. Posėdžio vyksmas daugiausia priklauso nuo vadovaujančio: kaip jis pradeda, išbalansuoja nuotaikas, veda reikalus ir kaip užbaigia.

Pradžia. Eiliniai posėdžiai pradedami paprastai. Sutelktiniai ir studijiniai — su malda ir trumpu žodeliu, paaiškinančiu reikalą.

Pradžios tonas dažniausiai apsprendžia posėdžio eigą. Dėl to pradedantysis neturi rodyti savo iškalbingumo, negaišti ir negaišinti laiko. Pradžia turi būti trumpa, paprasta, dalykiška.

Nuotaika palaikoma daugiau draugiška nei oficiali, daugiau šeimyniška nei susirinkiminė. Vengtina pobūvinės, pramoginės nuotaikos. Juokavimai ir sąmojis jei kartais prasiveržtų, neturi išblokšti posėdžiautojų iš darbo nuotaikos ir tvarkos. Jei kuris dalyvių bandytų ta kryptimi vesti posėdį, pirmininkaujantis turi sumaniai jį prilaikyti.

Reikalai bei klausimai statomi *svarstymų* plotmėj ir vedami į sutartinį sprendimą. Dėl to neleistinos ilgos kalbos, filosofavimai, įvairių pavyzdžių (tariamų reikalo iliustracijų) pasakojimai. Kalbėtojai turi laikytis dalyko ir pasisakyti trumpai bei aiškiai.

Užbaiga kartais užsitęsia dėl iškilusių pašalinių klausimų, sudominusių posėdžiautojus. Dėl to pirmininkaujantis turi užbaigti posėdį laiku ir natūralia nuotaika. Posėdžiautojai gali savo diskusijas tęsti po to, bet niekad posėdžiui skirto laiko ar programos rėmuose. Posėdžiai turi būti baigiami formaliai, kaip jie buvo ir pradėti.

SPAUDOS PUSLAPIUOSE

PASIŪLYMAI JUBILIEJINIAMS METAMS

Dr. Jonas Grinius "Draugo" kultūriniame priede (1957 m. lapkričio 30 d.) nurodo visą eilę kultūrinių uždavinių 1958 sukaktuviniams metams. Straipsnio pradžioje autorius labai taikliai pastebi:

"*Svarbiausias lietuvių uždavinys laisvajame pasaulyje — dirbti lietuvybei išlaikyti ir stiprinti. Bet šis uždavinys greit taps neįmanomas be lietuviškos kultūros palaikymo ir ugdymo. Kas galvoja kitaip, stato pilis ant smėlio. Realiai mąstančiam lietuviui aišku, kad lietuvybė pareina tik nuo nuolatinės kultūrinės veiklos lietuviškose šeimose, lietuvių vaikų darželiuose, lietuviškose mokyklose bei bažnyčiose, per lietuviškus žurnalus bei laikraščius, per vertingas ir gražias lietuviškas knygas, per lietuvių mokslininkų, dailininkų, muzikų, teatralų, rašytojų kūrybą, per kunigų apaštalavimą, per mažus bei tamprius lietuvių kultūrinius židinius, kurie laikas nuo laiko gali susirinkti į tokius sąskrydžius, kaip dainų ir šokių festivaliai su kongresais ir parodomis. Tik vispusiška, nuolatinė, kantri kultūrinė veikla tegali esmiškai padėti lietuvybei*".

Toliau autorius siūlo šiuos kultūrinius konkrečius uždavinius šiems metams: 1) Išleisti stambų lietuvių dailininkų kūrinių *spalvotų reprodukcijų albumą*, kurs tatpų staline knyga patiems pasigrožėti ir svetimiesiems parodyti;

2) Išleisti žymesniuosius mūsų *kompozitorių kūrinius*, kad jie pasidarytų prieinami ir svetimųjų muzikiniams ansambliams, ypač radiofonams; pavesti mūsų muzikams perkomponuoti lietuviškus šokius, kad būsimuosiuose festivaliuose jie įgautų muzikališkai menišką veidą;

3) Parašyti ir gražiai išleisti bent du *lietuviškus nuotykių romanus*, kuriems gausių siužetų duotų kad ir knygnešių ar partizanų nuotykiai; išleisti *draminės literatūros kūrinių*, kurių galima būtų atrinkti ir iš buvusių dramos konkursų;

4) Išleisti *lietuviškų mokslo veikalų*, kurių turime rankraščiuose nemaža, net premijuotų, bet dar neišleistų;

5) Jubiliejinius metus atžymėti statomais *lietuviškais kryžiais ir koplytėlėmis*, tik nenukrypstant nuo tradicinių lietuviškų bruožų.

Iškeltieji uždaviniai yra svarbūs ir aktualūs. Jaunimui būtų graži proga parodyti ir savo iniciatyvą!

PAREIGA ATEITININKŲ SPAUDAI

Praėjusių metų "Gaudeamus" nr. 2 išspausdintas D.S. inicialais pasirašytas straipsnis "Neapleiskime ateitininkiškos spaudos". Jis tebėra ir dabar aktualus. Su pagrindinėmis jo mintimis norime supažindinti ir savo skaitytojus. Ten rašoma:

"Įvairiomis progomis nusiskundžiame, kad ateitininkiška spauda nesuteikia pilno ateitininkiškų darbų ir nuotaikų veido ir iš šalies stebintieji padaro neteisingas išvadas apie mūsų darbus, užsimojimus ir nusistatymus."

"Daugelį kartų apie tai esame rašę ir nutarimų padarę, bet praktiškų vaisių nedaug tesulaukėme. Kyla klausimas, kaip galime šią situaciją bent patenkinamai sutvarkyti?"

"Tikriausiai nesame dar kritiškoje padėtyje. Tačiau *jaunesnieji vis prasčiau pradeda lietuviškai rašyt, o tai dėl to, kad per mažai kreipia dėmesio į plunksnos valdymą savo gimtąja kalba.*"

"Pereitos vasaros SAS suvažiavimas pageidavo, kad Spaudos ir Informacijos Skyriaus (SIS) darbas būtų praplėstas tokia linkme, kuri daugiau gautų ir teiktų informacijų ir užangažuotų būsimuosius žurnalistus pradėti rimčiau ir planingiau dirbti. Buvo sudarytas šitoks planas:

SIS leis informacijų biuletenį, skirtą lietuviškai spaudai ir studentų skyriams laikraščiuose. SIS'ui informacijas teiks specialiai *suorganizuotas korespondentų tinklas: po vieną atsakingą asmenį* (su talka) *kiekvienoje SAS draugovėje. Korespondentai* rinks įvairiausias žinias apie ateitininkiškų vienetų ir paskirų ateitininkų darbus ir atsiekimus ir siuntinės šias žinias SIS, kuris patieks jas lietuviškiems laikraščiams.

"Daugelyje vietovių korespondentai jau yra. Visų draugovių narių pareiga šiems korespondentams talkinti ne tik žinių telkime, bet ir jų parašyme".

"Mūsų informacijos neefektingume kaltininku reikia laikyti tik mūsų neapdairumą ir apsileidimą. Daug mes naudingų darbų atliekame, bet, atrodo, bijome, kad kas nors apie juos sužinos. Informacinės žinutės gali būti labai efektingos ir teigiamai nuteikiančios, jeigu jos yra *tikslios ir patiekiamos laiku.* Po poros savaičių jos daugeliu atvejų nustoja savo reikšmingumo. Todėl korespondencijų rašymui galima pritaikyt tris taisykles: *1. Sužinok viską tiksliai, 2. Apgalvok ir aprašyk ir 3. Išsiųsk laiku.*

"Visiems mums malonu pasiskaityt, ką veikia kitos draugovės — mūsų draugai. Juk ateitininkai esame kaip vienos šeimos nariai: vieni kitus pažįstame, dažnai susitinkame įvairiuose suvažiavimuose ir stovyklose, susidraugaujam ir norim žinot, ką mūsų draugai veikia, o mūsų draugai nori žinot apie mūsų darbus. Tad padrožkime pieštukus ir pradėkime rašyti".

"Dirbdami draugovėse ir valdybose, sutinkame įvairiausių kliūčių, problemų; pastebime neigiamų veiklos reiškinių; surandame išeitis įvairiuose keblumuose, gauname naujų minčių ir sugestijų. Parašykime apie tai".

"Trūksta mūsų spaudoje ne vien tik korespondencijų ir straipsnių organizaciniais klausimais, bet ir rimtų *ideologinių straipsnių.* Seniai jau maitinamės Šalkauskio ideologijos principais. Tačiau per paskutinį dešimtmetį kažin ar sulaukėme bent dešimties rimtų straipsnių, kurie konkrečiai svarstytų mūsų ideologines problemas moderniško gyvenimo šviesoje. O tai, tur būt, yra dėl to, kad manome, jog mūsų ideologija yra galutinai išdirbta ir, pabaigę mokslus (kuomet jau sugebame rimtai rašyti), pamirštame savo organizaciją ir idealus..."

"Toks elgesys nepateisina išeito mokslo ir organizacijoje gaunamo auklėjimosi. Kai išvykstame dirbti toliau nuo lietuviškos kolonijos ir gal užsidarome šeimos ar artimų draugų ratelyje, vienintelis ryšio palaikymas su idėjos draugais-ėmis yra spauda. Savo studijų ir organizacinio darbo dėka daug esame išmokę, todėl daug galėtume duoti savo jaunesniems draugams ir sau patiems — rašydami organizacijos ir ideologijos klausimais".

"Kaip jaunieji sendraugiai, turime ir kitų uždavinių, bet *bendradarbiavimas ateitininkiškoje spaudoje yra vienas iš svarbiausių.* Taigi, neapvilkime savo "alma mater" SAS ir joje besidarbuojančių jaunesniųjų; pradėkime galvoti ir pradėsime dirbti, nes universiteto baigimas neatleidžia nuo užsidėtų ateitininko pareigų, neatleidžio nuo idealų nei nuo priesaikos".

PERSONALIJOS

Prof. Baliui Vitkui kovo 1 suėjo 60 metų. Sukaktuvininkas agronomijos mokslus yra baigęs Vokietijoje ir ilgai profesoriavęs Žemės ūkio Akademijoj Dotnuvoj. Ateitininkuose veikia nuo seno, yra padėjęs įsikurti studentų ateitininkų korporacijoms Dotnuvoje, yra buvęs Ateitininkų Federacijos Tarybos nariu. Šiuo metu jis gyvena Brocktone ir yra seserų ūkio agronomu. Prieš tai tokias pareigas ėjo Chicagoje labdarių ūkyje.

Prof. dr. Antanas Maceina sausio 21 sulaukė 50 metų. Jis gyvena Freiburge i. Br. ir profesoriauja universitete. Jo vedamas seminaras apie komunizmą susilaukė plataus studentų dėmesio.

Kun. Stasys Yla Romoje renka medžiagą Šiluvos monografijai. Išvykęs praeitu metu vasara, jis aplankė Prancūziją, Vokietiją, Austriją ir Italiją, visur rasdamas idomios ir dar niekur neskelbtos medžiagos apie Šiluvą. Į Ameriką grįžta kovo mėn. pabaigoje. Jo studijia apie Šiluvą pasirodys dar šiais Šiluvos sukaktuviniais metais.

Pranas Naujokaitis, buvęs šiais metais Ateities redaktorius, parašė romaną "Upeliai negrįžta į kalnus". Jo tris ištraukas spausdinsime Ateityje. Pirmoji įdėta šitame numeryje, kita, kur liečiamos Velykos, bus balandžio numeryje.

PERSITVARKIUS

Taip atsitiko, kad vėl turėjau grįžti prie Ateities redagavimo. Juozui Baužiui išvykus Chicagon, laikinai buvo sutikęs redaguoti Pranas Naujokaitis. Dabar, neatsiradus čia jaunesnių, pajėgesnių žmonių, teko vėl man pagelbėti Ateičiai.

Pirmiausia dėkoju Pr. Naujokaičiui, kuris prie sunkių sąlygų darė visa, kad Ateitis tvarkingai lankytų skaitytojus. Jo kilnus darbas, įdėtas į žurnalą, nebus užmirštas. Visas kitas kolektyvas lieka tas pats.

Šiuo metu kokių programų neskelbiame. Stengsimės laikytis Ateitininkų Federacijos numatytos linijos, skleisti ir gilinti mūsų ideologiją, formuoti mūsų jaunimą lietuviškoje katalikškoje dvasioje. Redakcinis kolektyvas nesigailės darbo, kad žurnalas būtų kuo geresnis, įdomesnis, stipresnis, kad jis pulsuotų mūsų jaunatviška jėga.

BENDROS JĖGOS

Tačiau ir prie geriausių redakcijos pastangų, žurnalas neišaugs į gyvą, įdomų mūsų organizacijos laikraštį, jei neateis visi į talką. Redakcijai reikia glaudesnio ryšio su skaitytojais, reikia jai pastabų, pageidavimų, reikia medžiagos spausdinimui. Atvirai rašykite, ką norėtumėt matyti Ateityje. Redakcija darys visa, kad Jūsų pageidavimai būtų išpildyti.

Kviečiame išsijudinti mūsų uoliuosius bendradarbius, korespondentus. Juo bus daugiau sutelkta medžiagos, juo bus laikraštis įdomesnis. Ypač kreipiamės į korespondentus. Jie dažnai pamiršta, kad reikia greitai ir tiksliai aprašyti ateitininkiškų vienetų veiklą. Žinios įdomios tol, kol jos naujos. Per jas skaitytojai susipažins su įvairiu mūsų plačios organizacijos veikimu. Taip pat prašome korespondentų pridėti ir nuotraukų iš ateitininkų veiklos.

KRITIKINĖS PASTABOS

Žurnalas taikomas visiems ateitininkams, o jų yra visokiausio amžiaus. Taip gaunasi neišvengiama kritika: vieniems žurnalas persunkus, kitiems — perlengvas. Žinoma, ta prasme stebuklo nepadarysime — negalėsime patenkinti visų pageidavimų. Stengsimės paįvairinti, prisiminti ir pačius jauniausius skaitytojus. Tačiau prie gerų pastangų ir sunkesni straipsniai gali būti suprantami. Jei kas jų neįkąstų, tokiu atveju mielai patalkins vyresnieji.

Esame gavę pastabų dėl iliustracijų. Sako, perdaug jos bendro pobūdžio, perdaug nusistovėjusių standartų. Žurnalo iliustravimas yra tiek pat sunkus, kiek ir geras redagavimas. Mes neturime specialių žmonių, kurie tuo rūpintųsi. Reikia verstis patiems tuo, ką randame, ką gauname. Dažnai atsiųstos nuotraukos yra labai menko kvaliteto, ir jomis negalime pasinaudoti. Tada tenka paįvairinti bendresniais vaizdais. Jei bus daugiau geresnių nuotraukų, tuo pačiu ir Ateities puslapiai bus gražesni, įdomesni.

SUKAKTUVINIAI METAI

Šių metų Ateities numeriuose jau buvo iškelta įvairių sukakčių prasmė. Mes norime tik priminti, kad lengvai nepraeitume pro tuos minėjimus. Suprantame — minėti ką nors yra savotiškai nuobodu. Bet iš kitos pusės, geras minėjimas priklauso mums patiems. Jei įdėsime daugiau darbo, daugiau širdies, tai minėjimą padarysime įdomų, patrauklų. Nesilaikykime kokių nusistovėjusių trafaretų, kiekvieną sukaktį minėkim savaip, sugalvodami naujus būdus, įtraukdami kuo daugiau žmonių. Per minėjimus geriau pažinsime praeitį, ryškinsime savo ideologiją, patys brėsime, tobulėsime. Nepamirškime šiais metais plačiau susipažinti su šv. Kazimieru, su Šiluvos apsireiškimu, prisiminkime Adomą Jakštą, pirmąjį Ateities redaktorių, ir kitus, kurie ugdė mūsų organizaciją, kėlė ir palaikė mūsų tautinį susipratimą.

SPORTAS

Rašo P. GANVYTAS

PRATURTINTA SPORTINĖ LITERATŪRA

Tremtyje lietuvių sportinė literatūra neturtinga; labai menka jos kiekybė, nekokia ir kokybė. Džiugina tad šia sritimi besidominti kiekvienas naujas reiškinys, o toks neseniai pasirodė Chicagoje — tai **Lietuviškas Krepšinis,** skirtas Lietuvos pergalėms krepšinyje prisiminti. Leidinį suredagavo Ed. Šulaitis, savo žurnalistiniais bandymais plačiau pasireiškiąs lietuviškoje spaudoje.

Tikrai džiugu, kad bandyta užpildyti tuštumą sporto plotmėje. Mūsų krepšininkų laimėjimai buvo tikrai didingi, gi kelioliką metų vėliau mes tremtyje jau nebeturėjome apie juos tikslių žinių, negalėjome visų tų davinių ir nuotaikų perduoti tautos atžalynui, svetimose mokyklose besimokančiam. Leidinys šį uždavinį tinkamai atlieka. Jame nesiribota vien 1937 ir 1939 metų laimėjimų apibūdinimais, bet paliestos ir kitos sritys. Atspausdinti trumpi reportažai iš Australijos, JAV-bių, Kanados ir kt., nusakytas krepšininkų kelias tremtinių stovyklose bei sužymėti dabartinėje Lietuvoje atsiekti krepšininkų laimėjimai. Apibendrinančiai tad galima tvirtinti, kad skaitytojui patiekta lietuviško krepšinio apžvalga paskutinių 20 metų būvyje.

Redaktoriaus sugebėjimas į talką pasikviesti visą eilę bendradarbių yra tikrai sveikintinas reiškinys, kuris ir pačiam leidiniui garantuoja jo pasisekimą. Miela skaityti K. Čerkeliūno parengtus rašinius (gaila, kad šis be abejonės geriausias mūsų sporto žurnalistas tik retkarčiais pasirodo mūsų pilkuose sporto spaudos puslapiuose), gerus reportažus parengė ir S. Daunys, A. Laukaitis, A. Banelis ir kt. Tačiau leidinio stiprioji pusė kartu ir neša vieną šešėlį — trupučį pasigendame redaktoriaus rankos. Kai kurie reiškiniai paliesti daugiau negu vieno bendradarbio, ir čia būtų reikėję redaktoriaus rankų, žirklių ir pataisymo, idant tų pasikartojimų būtų išvengta ir tuo pačiu pasiektas vientisesnis įspūdis.

Leidinys gausiai iliustruotas; tiesa, gal palyginus mažai dramatiškų kovos momentų išreikšta fotografijose, bet bendrai iliustracijos apima platų lauką ir leidini praturtina. Tačiau labai gaila, kad nuotraukose atvaizduoti asmenys ne visais atvejais išvardinti. Ypač gaila, kad tai neatlikta pirmenybių žaidėjų atvejais. Matyt, laiko stoka privertė apsieiti be šių identifikacijų, ir tai labai gaila, nes su jomis leidinys būtų buvęs tikrai vertingesnis.

Šiame krašte augąs jaunimas tikrai savotiškai reaguos į pirmenybių lentelę, nes šiais laikais jau mažai kur praktikuojama pralaimėjusiai komandai skirti 1 tašką. Iš pirmo žvilgsnio atrodytų, kad latviai pralaimėjo tik vienas rungtynes ir todėl surinko 12 taškų, faktiškai tačiau jie suklupo ir prieš šiaurinį savo kaimyną estus. Šia pastaba ne priekaištauti siekiama, tesinori tik patį faktą iškelti ir tuo atkreipti dėmesį į skirtingą taškų skirstymo sistemą. Be abejonės, daug skaitytojų bus pastebėję pelnytų taškų daugėjimo evoliuciją. 14 p. atspausdintoje lentelėje paduoti duomenys šiandien geriau atitiktų puslaikio rezultatus negu baigmės duomenis. Gaila, kad skaitytojas leidinio puslapiuose negali patirti dabartinio mūsų garsiųjų krepšininkų likimo; o būtų įdomu patirti, ką jie šiais laikais daro, kur gyvena ir kaip verčiasi.

Kas labai smulkmeniškai nagrinės naują knygą, tikriausiai atras eilę netikslumų, bet taip daryti nėra prasmės. Turime džiaugtis, kad iš viso buvo padėtos pastangos užfiksuoti mūsų krepšininkų gyvenimą per paskutiniuosius 2 dešimtmečius, ir redaktoriui, kuriam už šį darbą tenka nuoširdi padėka, linkime, kad rankų nenuleistų ir lietuvišką sportinę literatūrą ir toliau siektų praturtinti.

AMERIKIEČIAI PRADEDA DOMĖTIS FUTBOLU

Nėra abejonės, kad futbolas yra viena iš pačių populiariausių sporto šakų visame pasaulyje. Žaidžiamas jis Europoje, bandomas Azijoje, su azartiniu nusiteikimu praktikuojamas Piet. Amerikoje. Tačiau JAV-se jis, palyginti, mažai žinomas. Nedaug kas šia sporto šaka čia domisi. Sunku būtų nusakyti šio nesidomėjimo priežastis, tačiau, turbūt, viena iš svariausių, kad futbolo vientisumas, nuolat vykstanti žaidimo įtampa amerikiečiui neįprasta; jis yra daugiau palinkęs į žaidimus, kurie 'sukapoti' į visą eilę atskirų dalelyčių (tipiški pavyzdžiai: amerikiečių futbolas ir beisebolas).

Tačiau nebūtų galima tvirtinti, kad amerikiečių tarpe nėra gerų futbolo žaidėjų. Nugalėti anglų rinktinę visame pasaulyje skaitoma ypatingu laimėjimu, o amerikiečių vienuolikei tai yra pavykę. Per 1950 metų pasaulines futbolo pirmenybes jie anglus įveikė 1:0, ir šis faktas yra puikus įrodymas, kad šiame krašte yra gerų futbolo žaidėjų; tačiau jis nėra plačiai paskleidęs.

Paskutiniu metu vis daugiau dėmesio futbolui pradedama skirti kolegijose bei gimnazijose. Universitetinis sezonas vyksta rudenį; tuomet mokyklų rinktinės tarp savęs rungiasi ir metų gale bandoma išrinkti geriausius žaidėjus bei komandas. Pamažu šios varžybos pradeda į save atkreipti vis daugiau dėmesio; ir spaudoje randame rungtynių aprašymų, daugėja žiūrovų skaičius. Kad šis populiarėjimas nėra ribotas, rodo šiomis dienomis paskelbtas faktas, kad NCAA nutarė pravesti futbolo pirmenybių turnyrą. Pasirodo, kad kreiptasi į visus 508 National Collegiate Athletic Association narius šiuo klausimu, ir 104 universitetai - kolegijos pareiškė aiškų susidomėjimą futbolo turnyru. Dabar atitinkamiems veiksniams pavesta išdirbti šiuo klausimu detales, kad artimoje ateityje tokias varžybas būtų galima pravesti. Futbolo populiarumu besirūpinantiems tai yra didelis laimėjimas.

Įdomu pastebėti, kad kolegijose futbolo populiarinimo misiją daugiausia atlieka tremtiniai ir emigrantai. Dažnai pasitaiko, kad mokyklos rinktinėje žaidžia daugiau negu pusė neseniai į šį kraštą atvykusių jaunuolių. Jie savo entuziazmu užkrečia ir vietinius sportininkus. Ir lietuviai yra prisidėję prie šios įvykių virtinės. Pav., šiuo metu už tikrai sėkmingai besireiškiančią New York City College rinktinę žaidžia A. Birutis. Panašių reiškinių yra ir daugiau.

Nors pastangų netrūksta, tačiau ar futbolas kada nors taps tikru masių žaidimu, galės parodyti tik ateitis.

LIETUVOS NACIONALINĖ MOKSLŲ AKADEMIJOS BIBLIOTEKA

ATSKLEISTA KNYGA

AUGŠTYN ŠIRDIS

Šiuo vardu 1957 metų pabaigoje išleista kun. Dr. Juozo Prunskio religinių - moralinių pasakojimų knyga. Čia 260 psl. sutelkta 109 pasakojimai, paimti iš įvairių knygų ir iš gyvenimo. Pagal turinį knyga padalinta į 6 skyrius: 1. Ar mes žinome, kur skubame (gyvenimo prasmės klausimai), 2. Ar perskaitei laišką Tėvo, kurs yra danguje? (apie Šv. Raštą, apreikštąją religiją, Kristų), 3. Didieji žmonės ir religija (didžiųjų mokslininkų pasisakymai ir patyrimai), 4. Ant tos uolos aš pastatysiu Bažnyčią (apie katalikų Bažnyčią), 5. Šventųjų pėdomis (šventumo esmė, švento gyvenimo pavyzdžiai), 6. Meilė ir draugiškumas (krikščioniškoji meilė realiame gyvenime).

Autorius pasakoja lengvai, vaizdingai, gyvai. Religinė-moralinė knyga, bet skaitoma kaip beletristika, nes čia vaizduojami įvykiai, atsitikimai, o vengiama sausų mąstymų, atitrauktų pamokymų. Patys pavyzdžiai geriausiai moko. Knygą rekomenduojame visiems ateitininkams — moksleiviams, studentams, sendraugiams.

MISTINIAME SODE

Poetas Mykolas Vaitkus praėjusių metų pabaigoje išleido savo atsiminimų knygą MISTINIAME SODE. Tai atsiminimai iš Kunigų Seminarijos Kaune 1903—1906 metais. Centre stovi asmeniški autoriaus išgyvenimai ir įspūdžiai, jo dvasinė raida ir kelias į kunigo pašaukimą. Bet plačiai yra paliečiamas ir kultūrinis, visuomeninis, politinis ano meto gyvenimas. Juk tai naujos kultūrinės epochos pradžia mūsų tautos gyvenime, einanti per spaudos grąžinimą, 1905 metų revoliuciją, Vilniaus Seimą, į naujus didelius užsimojimus, į dideles ateities viltis! Visa tai gyvai atsispindi M. Vaitkaus atsiminimuose. O ir pačioje Seminarijos vadovybėje pamažu vyko persilaužimas iš lenkiškos orientacijos į aiškią lietuvišką liniją. Tai dramatinis laikotarpis.

Atsiminimuose rasime ir ištisą galeriją žmonių paveikslų, su tapybišku vaizdingumu M. Vaitkaus plunksnos nupieštų. Ne tik profesoriai, kaip prel. P. Januševičius, vysk. K. Paltarokas, ark. J. Skvireckas, ark. J. Matulevičius; to meto vyskupai — G. Cirtautas ir M. Paliulionis, bet ir autoriaus mokslo draugai, paskui išėję žymiais žmonėmis kitose gyvenimo srityse: J. Paknys, V. Jurgutis, A. Stulginskis, K. Račkauskas-Vairas ir kiti — autoriaus šiltomis spalvomis nupiešti.

M. Vaitkus pasakoja lengvai, su dažnu humoro jausmu. Taigi ši atsiminimų knyga ir formos, ir turinio atžvilgiu bus maloni paskaityti ne tik tiems, kurie yra mokęsi Kauno kunigų seminarijoje, bet ir visiems, kurie domisi lietuviška kultūra, jos raida, jos netolima praeitimi.

Mykolas Vaitkus, MISTINIAME SODE. Išleido Immaculata, Putnam, Conn., 1957 m., 208 psl., kaina $3.

AMŽINYBEI IR TĖVŲ ŽEMEI

Tuo vardu išleistas 1957 m. ne storas, bet gražus leidinys, trumpai apžvelgiąs Tėvų Marijonų istoriją ir darbus. Gausiuose paveiksluose ir lengvame kun. Dr. J. Prunskio pasakojime prabėga leidinio puslapiuose pro mūsų sąmonę didieji marijonų vyrai: ark. Jurgis Matulevičius, vysk. P. Būčys, prof. J. Totoraitis, kun. J. Navickas ir daugybė kitų. Atsiskleidžia lietuviškos katalikiškos kultūros centras Marijampolė, paskui eina Kaunas, Panevėžys, Ukmergė, Ž. Kalvarija, Vilnius, Londonas, Roma, Argentina, Mandžiūrija, Marianapolis, Čikaga ir kitos vietovės Amerikoje.

Trumpai apžvelgiami Marijonų darbai misijose, parapijose, moksle, švietime ir auklėjime, o ypač lietuviškos spaudos baruose.

LIETUVOS JĖZUITAI

Praėjusių metų pabaigoje išleistoje 80 psl. knygoje atskleidžiama Lietuvos Jėzuitų praeitis ir dabartis. Ši vienuolija Lietuvos gyvenime yra įmynusi gilius kultūrinius ir religinius pėdsakus. Plačiai žinoma jos veikla Vilniuje nuo 16 amž. antrosios pusės. Jėzuitų įkurtoji Vilniaus Akademija yra pirmoji augštoji mokykla Lietuvoje.

Gausiai iliustruotame leidinyje prabėga pro mus Jėzuitų ordino kūrimasis, paskui plačiau sustojama ties Vilniaus veiklos laikotarpiu, nusikeliame į Nepriklausomą Lietuvą ir pagaliau į Ameriką, į Uragvajų, į Kanadą, net į tolimus misijų kraštus. Leidinys skaitytinas ne tik kaip Jėzuitų trumpa istorija, bet ir kaip mūsų kultūros istorijos lapai.

Redaktorius B. Markaitis, S. J.

KULTŪRINIAME PASAULYJE

● **Prano Vaičaičio "Rinktinė"**, išleista okup. Lietuvoje. Turinyje — originalūs kūriniai, 8 vertimai ir proza. Redagavo P. Margevičius, iliustravo B. Uogintas. Tiražas — 8,000 egz.

● **Lietuvių Rašytojų Draugija** mini veiklos 25 m. sukaktį ir ta proga rengia leidinį — Lietuviai Rašytojai. Redaguoja LRD pirm. Ben. Babrauskas. Iš anksto užsisakiusiems leidinys kainuos 3 dol.

• Vilniaus radio žiniomis, Lietuvoje dabar esą išleidžiama 13 respublikinių ir 118 rajoninių laikraščių, kurių bendras vienkartinis tiražas prašokęs 650,000 egz. Leidžiami 23 žurnalai, kurių tiražas — 300,000 egz. Jei tie laikraščiai nebūtų prikimšti visiems įgrisusios propagandos ir bolševikinio melo, tai būtų dideli kultūros turtai.

• Lietuvos Mokslų Akademija savo mokslinius leidinius siunčia į **Kiniją**, o iš ten gauna kiniškų mokslinių veikalų. Žinoma, tai daroma ne kultūriniam bendravimui, o bolševikinei propagandai.

• Sukako 30 metų nuo poeto **Motiejaus Gustaičio mirties.** Yra išleidęs 6 savo poezijos rinkinius, nemaža vertęs iš A. Mickevičiaus, iš lotynų klasikų. Parašęs kelias monografijas (Tatarė, P. Kriaučiūnas, M. Sarbievijus), daug dirbęs švietimo ir auklėjimo srityje.

• Žymusis mūsų gamtininkas prof. **Tadas Ivanauskas** Lietuvoje yra sulaukęs 75 metų amžiaus. Svarbiausias jo mokslinis veikalas yra plati studija apie Lietuvos gyvulius ir paukščius.

MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ VEIKLA

MAS SKELBIA KONKURSĄ

MAS Centro Valdyba skelbia rašinio konkursą. Tema — Religijos vaidmuo moksleivio gyvenime. Skiriamos trys premijos: 1. apmokama dviejų savaičių stovyklavimas MAS stovykloje ir 15 dol. pinigais; 2. apmokama dviejų savaičių stovyklavimas MAS stovykloje; 3. apmokama 1 savaitės stovyklavimas MAS stovykloje. Jei laimėtų ne Amerikoje gyvenantis, I premija 50 dol., II — 30, III — 20.

Sąlygos. Rašiniai turi būti pasirašyti slapyvardžiu, atskirame vokelyje įdedama tikroji pavardė, adresas ir kuopa. Reikia siųsti iki gegužės 15 d. Visi konkurso rašiniai pereina MAS CV žinion ir nebus grąžinami.

Mecenatas šio konkurso yra Vincas Matikiūnas, kuris jau ketvirti metai šiam tikslui skiria po šimtą dolerių.

PAVYZDINGIAUSIA KUOPA

MAS Centro Valdyba skelbia kuopų varžybas — konkursą. Bus kreipiamas dėmesys į greitą atsakymą į visus CV ir apygardų raštus, programų išpildymą, į aktyvų dalyvavimą spaudoje, rašant apie kuopos veiklą ir kitais ateitininkiško gyvenimo klausimais; į Ateities platinimą, prenumeravimą; minėjimų, švenčių pravedimą; į reguliarius kuopos susirinkimus, linksmavakarių ruošimą, visuomeninę veiklą.

Pirmosios trys geriausios kuopos bus premijuotos, suteikiant kiekvienai iš jų pavyzdingos kuopos vardą ir teisę siųsti po vieną kuopos narį į MAS vasaros stovyklą nemokamai.

MAS CV

MOKSLEIVIU AT-KU SĄJUNGOS GARBĖS MECENATAS

Prieš penketą metų vienos moksleivių ateitininkų šventės metu **Vincas Matikiūnas** paskyrė 500 dol. Moksleiviu At-kų Sąjungai, kad ši kiekvienais metais paskelbtų rašinėlio konkursą, ir tokiu būdu moksleiviai galėtų nuosekliau panagrinėti savo sąjungos principus ir tuo pačiu parodyti savo rašybinius sugebėjimus. Šiemet štai skelbiame jau ketvirtąjį konkursą. Iki šiol buvę konkursai atnešė labai ir labai gražių vaisių. Drąsiai galime sakyti, jog šio konkurso pagelba buvo atvesti keli patys jauniausieji į mūsų laikraščių ir žurnalų puslapius.

Moksleivių At-kų Sąjungos Centro Valdyba, įvertindama Vinco Matikiūno auką, nutarė pakelti jį į Moksleivių At-kų Sąjungos garbės mecenatus.

KENOSHA, WIS.

Kenoshos Kristaus Karaliaus ateitininkų kuopa stengėsi kiek galima gražiau ir įspūdingiau atžymėti kuopos gyvenime Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo 40 metų sukaktį.

Artinantis vasario 16-tai, kuopos valdyba paskelbė rašinėlio, tema "Ką man reiškia Vasario 16-ta" konkursą, kuriame įpareigojo visus kuopos narius dalyvauti. Mūsų kuopos nariai beveik išimtinai yra jaunesnio amžiaus ateitininkai. Tad šio konkursėlio tikslas buvo kiek galima pagyvinti šios mums brangios šventės reikšmę kiekvieno kuopos nario sąmonėje.

Vasario 16 d. kuopa bendrai išklausė mišių ir priėmė komuniją ir po bendrų pusryčių susirinko šv. Petro parapijos salėje paminėti savo tarpe Lietuvos nepriklausomybės šventės. Buvo įneštos vėliavos ir sugiedotas Lietuvos himnas. Aleksas Šukys atidarė minėjimą, perskaitydamas maldą ir jam toliau vadovaudamas. Toliau buvo J. Milišausko, LB Kenoshos apylinkės valdybos pirmininko, paskaitėlė, kurioje jis gražiai nušvietė lietuvių jaunimo nuopelnus tautai praeityje, papasakodamas keletą gyvų atsitikimų apie didvyrius jaunuolius, kuriais klausytojai buvo sužavėti ir nurodė būdų, kaip kuopos nariai ir šiais laikais nuo pat mažens ir toli nuo tėvynės gali nešti savo mažą, bet be galo svarbią dalį lietuvių tautai.

Rašinėlio konkurso rezultatus pranešė kuopos pirmininkė Daina Skirmuntaitė ir taip pat įteikė premijas už juos. Pirma vieta teko Daliai Valaitytei, antra Jonui Milišauskui ir trečia Edmundui Jarašiui. Likusieji rašinėliai visi buvo atžymėti maža dovanėle. Rašinėliai buvo viešai perskaityti. Meninę programėlę išpildė patys nariai.

Minėjimas užbaigtas ateitininkų himnu.

D. S.

DETROITAS

Vasario 9 įvyko Detroito Karaliaus Mindaugo moksl. at-kų susirinkimas, kuriame svarbiausiu punktu buvo paskaita — "Elgesys namuose". Ją pravedė Kęstas Keblys. Paskaitoje buvo iškeltos šios mintys: vaikai turi būti tėvams dėkingi už daugelį dalykų. Jie turi tėvus gerbti ir jų klausyti, bendrauti su tėvais, jų nesigėdinti ir jiems gėdos nedaryti. Vaikų dėkingumas tėvams dar yra parodomas ir tada, kai jie yra gerais lietuviais ir gerais žmonėmis.

V. Č.

BOSTONO MOKSLEIVIŲ MAIRONIO KUOPA

Bostono moksleivių ateitininkų kuopa iki šiol turėjo kelis susirinkimus. Viename mokyt. p. Kulbokas davė išsamią pavergtosios Lietuvos literatūros apžvalgą. Antrame susirinkime atsilankė Rytų Apygardos pirm. Eligijus Sužiedėlis ir pravedė diskusijas apie stovyklas, o trečiame dalyvavo kuopos patarėjas, Rytų Apygardos vicepirm. Sigitas Leimonas ir papasakojo apie tuoj po Velykų (balandžio 12—13 d.d.) Bostone įvykstančius Rytų Apygardos kursus, kurių ruošiamąjį administracinį darbą atlikti pakvietė Bostono moksleivių kuopą.

Vasario 16 d. moksleiviai ateitininkai su savo vėliava dalyvavo iškilmingose mišiose, nors sniego pūga ir buvo sutrukdžiusi judėjimą. Jie buvo vieninteliai jaunimo organizacijų atstovai.

A. G.

Paskutinis Bostono moksl. at-kų Maironio kuopos susirinkimas įvyko vasario 22 d. ponų Kaladžių bute. P. Kaladė labai įdomiai pakalbėjo apie ateitininkų šūkį "Visa atnaujinti Kristuje".

Susirinkimas svarstė Maironio kuopos laikraštėlio išleidimo galimybes.

Balandžio 12 ir 13 dienomis Bostone įvyks rytinio pakraščio moksleivių ateitininkų suvažiavimas — kursai visų valdybų nariams. Pirmininkams, sekretoriams ir korespondentams bus atskiros diskusijos, per kurias bus kalbama ir apie ateinančios vasaros stovyklą. Šeštadienio vakare įvyks pasilinksminimas, į kurį kviečiamas visas Bostono jaunimas. Sekmadienį, 10 val., bus iškilmingos mišios, kuriose visos kuopos dalyvaus su savo vė-

liavomis. Smulkesnė šių kursų programa bus išsiuntinėta atskiroms kuopoms.

Audronė Barūnaitė

SPRINGFIELD, ILL.

Vasario 16 minėjimas

Kovo 2 d. Springfieldo Balfo skyrius suruošė vasario 16 minėjimą, kurio meninę dalį atliko Springfieldo ateitininkai. Buvo padeklamuota eilėraščių, Myk. Lelys ir D. Turauskas pagrojo akordeonu keletą gražių dalykų. Pašokti trys tautiniai šokiai, kuriuos akordeonu palydėjo D. Turauskas. Šokius išmokė globėja p. Šidlauskienė.

Būrelis ateitininkų su savo dvasios vadu kun. Gasiūnu buvo atvykę net iš East St. Louis.

Otilija Užgirytė

CHICAGOS ATEITININKAI MINĖJO VASARIO 16

Tėvų Jėzuitų Jaunimo Centro namuose, kurie dabar yra pasidarę visos Chicagos lietuviškojo veikimo židiniu, vasario 15 d. įvyko savybinis Chicagos ateitininkų susirinkimas — pobūvis paminėti Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 40 metų sukakčiai. Minėjimą rengė Chicagos ateitininkai sendraugiai. Nežiūrint labai šalto oro, į minėjimą atsilankė per 100 ateitininkų.

Kun. A. Stašys, dabartinis Chicagos ateitininkų sendraugių skyriaus pirmininkas, pradėjo ir pravedė šį minėjimą. Kalbėjo inž. K. Pabedinskas, nukeldamas klausytojus į laisvės kovų metus ir palygindamas ano laiko sunkumus su dabartine padėtimi. Meninę programą išpildė solistė Dana Stankaitytė, pianinu palydint Aldonai Prapuolenytei. Literatūrinį montažą, vaizduojantį Lietuvos kovas dėl laisvės, nepriklausomą gyvenimą, kančias bei viltis, atliko studentai: Rasa Augiūtė, Elenutė Brazytė, Indrė Paliokaitė ir Ričardas Ukrinas, šio montažo autorius.

Minėjimas praėjo jaukioje ir pakilioje nuotaikoje. Prie jos sudarymo daug prisidėjo ir šeimininkės — ponios Brazdžionienė, Kavaliūnienė, Narutienė, Rudaitienė ir Starkienė.

studentų ateitininkų sąjunga

ROMĖNAI PASISAKO

Tyloje girdėt ateitininkų Credo žodžiai. Mintys krypsta į Dievą: mes su Juo, Jis su mumis. Taip prasidėjo Romos ateitininkų susirinkimas vasario 9 dieną. Dalyvių tarpe buvo ir J. E. vysk. V. Padolskis bei prel. L. Tulaba. Draugovės pirmininkas, atlikęs eilę susirinkimo formalumų ir pateikęs dienotvarkę, pakvietė S. Razmų padaryti pranešimą apie gautuosius raštus. Buvo atkreiptas dėmesys į jau senokai atsiųstą At-kų Fed. Tarybos posėdžio protokolo nuorašą. Iš plataus raporto susirinkusiems paaiškėjo Tarybos uždaviniai ir jos siekiai. At-kų F. Tarybos gvildentos mintys iššaukė reakciją, žinoma, gerąja prasme. Čia ir prasidėjo plačios diskusijos. Pirmiausia kun. St. Žilys pastebėjo, kad stokojama religinių-ideologinių straipsnių "Ateityje", ir kreipėsi į susirinkimo dalyvius, ragindamas vykdyti St. Šalkauskio nurodymus: apaštalauti per spaudą. Toliau A. Bačkis perskaitė SAS prašymą Romos draugovei parašyti bent penkis straipsnius šių mokslo metų studijinės temos "Katalikybės reikšmė XX-jam amžiui" ribose. Klausytojai buvo nustebinti. Bet išklausius visą eilę pasiūlymų, dangus prasiblaivė. Diskusijos įkaito ir įsitempė. Tvirtas nuomones pareiškė didesnė susirinkusiųjų dalis. Pagaliau nutarta, kad valdyba paruoš konkretesnes už SAS paruoštas temas ir pasiūlys draugovės nariams iš jų pasirinkti patinkamiausią; antra, kad temos apie bažnyčią yra svarbiausios ir šiandien aktualiausios.

Susirinkimas aiškiai pritarė prel. L. Tulabos pareiškimui, kad ypač jaunieji ateitininkai turi būti daug geriau informuojami savo ideologijoje. Buvo pateiktas ir praktiškas pasiūlymas: dažniau ruošti studijų, gal net uždarų rekolekcijų forma, dienas.

Dar pasiinformavę apie Europos Liet. Stud. Bendruomenę ir apie Pax Romanos kongresą, "romėnai" baigė savo susirinkimą ateitininkų himnu. Susirinkimas buvo gausus kokybe ir kiekybe; griežtai punktualiai prasidėjęs, baigėsi už pusantros valandos. Gal tai aklas preciziškumas? Ne! Korespondentas tiki, kad tai yra pagarbos ženklas artimui ir jo užsiėmimams.

S. Jūreivis R.

BOSTONAS

Bostono studentai ateitininkai vasario 5, pamatę vaidinimą "Pažadėtoji žemė", turėjo susirinkimą, kuriame diskutavo klausimą "Amžinoji tiesa ir laiko aklumas: katalikai ir mokslas, katalikai ir demokratija, katalikai ir socialinis klausimas". Susirinkime dalyvavo

MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ TĖVAI ORGANIZUOJASI

Senokai jau buvo gvildenamas klausimas, ar nevertėtų moksleivių ateitininkų tėvams susiorganizuoti į būrelius prie esančių moksleivių ateitininkų kuopų. Neseniai įvykęs moksleivių suvažiavimas dar paryškino šį reikalą, priimdamas rezoliuciją, raginančią tėvus ateiti moksleivių kuopoms į pagelbą, susiorganizuojant į tokius būrelius. Šių būrelių tikslas — arčiau pažinti savo vaikų pasirinktos organizacijos dirbamą darbą ir padėti nugalėti kliūtis, kurios pasitaikytų kuopos veikime. Nepaslaptis, jog daugelyje vietų susirinkimam daryti patalpų klausimas labai aštrus, ir vienai kuopos valdybai bei globėjui (ypatingai jaunesniųjų kuopai) dažnai pasidaro beveik neišsprendžiamas. Taip pat yra ir daugybė kitų reikalų, kurie būtinai reikalingi tėvų paramos.

Daugumoje vietų šis suvažiavimo nutarimas jau buvo išgirstas, ir tokie būreliai pradėti organizuoti. Marquette Parko, Prano Dielininkaičio kuopos, moksleivių ateitininkų tėvai jau turėjo pirmąjį organizacinį susirinkimą, į kurį atsilankė būrys tėvų, taip pat sendraugių Sąjungos pirmininkas K. Kleiva bei Moksleivių Sąjungos pirmininkas Vyt. Šoliūnas. Iš šio fakto matosi, jog tokių būrelių organizavimui skiriamas didelis dėmesys.

Išrinkta ir būrelio valdyba, kurią sudaro: p. Jaras, p. Narutienė, p. Brazdžionienė, p. Rudaitienė ir p. Linienė. Linkime šiai valdybai sėkmės apjungti visus tėvus ir būti tikruoju kuopos globėju.

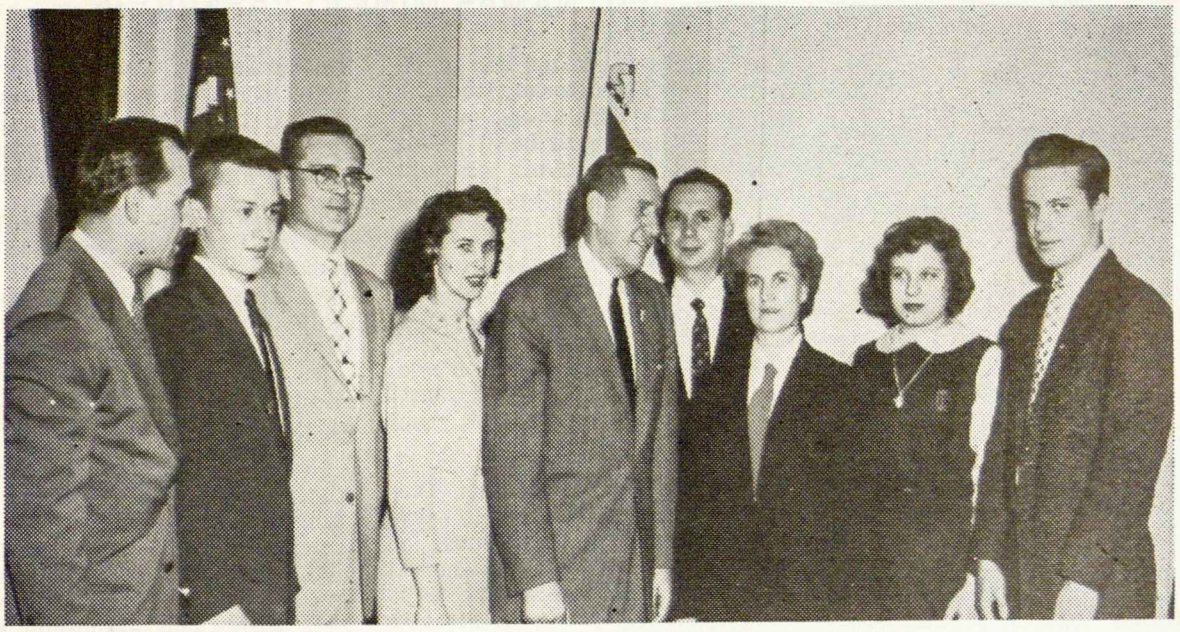

BOSTONO lietuvių jaunimo delegacija pas gub. Foster Furcolo, kurį supažindino su šv. Kazimiero 500 metų gimimo sukaktimi. k. į d.: W. Gorski, S. Leimonas, J. Olevičius, V. Skudrytė, gub. Foster Furcolo, A. Treinys, L. Čepienė, Madaline Long, J. Ambrose.

dr. J. Girnius kaip diskusijų moderatorius. Sigitas Leimonas perskaitė referatą "Mokslas ir religija", kuriame buvo nagrinėta praeito šimtmečio galo katalikų pažiūras į griežtųjų mokslų keitimąsi. Diskusijose dalyvavo visi atsilankiusieji. Dr. Girnius iškėlė daug labai svarbių minčių.

Šio susirinkimo tema atitiko šių metų SAS studijinę temą "Katalikybės reikšmė dvidešimtajame amžiuje", kurią Bostono ateitininkai jau kelintame susirinkime nagrinėja. Pažymėtina, kad stud. at-kai Bostone veikia ne tik savo draugovėje: stropiai rūpinamasi MAS suvažiavimu, kuris įvyks tuoj po Velykų ir moksleivių ateitininkų stovykla, įvykstančia sekančią vasarą. Velykų dieną stud. at-kai ruošia "Margučio" šokius.

Agis

CHICAGA

Chicagos studentų at-kų draugovės susirinkimas įvyko sausio 2 d. naujame Jaunimo Centre. 10 val. visi dalyviai išklausė mišias. Po jų buvo pusryčiai ir susirinkimas, kuriam pirmininkauti buvo pakviestas kol. Lukoševičius, o sekretoriauti kol. Umbrasaitė. Paskaitą — "Laisvė ir krikščionybė" skaitė Tėvas Kubilius, S. J. Gyvos diskusijos liudijo, kad paskaita buvo įdomiai išklausyta.

Draugovės pirmininkas V. Litvinas prancšė, kad draugovė plečia savo kultūrinę veiklą. Sudaryta filmų komisija, kuri atrinks vertingesnes filmas ir rodys jas, bent vieną kas mėnesį, Jaunimo Centre.

Šatrijos Korporacija pravedė trumpą vasario 16 d. minėjimą. Kolegės Krištolaitytė, Augiūtė, Skrupskelytė, Stakytė ir Brazytė išpildė montažą, kuris lietuvių poetų žodžiais išreiškė mūsų visų jausmus, šiai šventei artėjant.

Draugovės dvasios vadas Tėvas Kidykas pasidalino paskutinėmis žiniomis iš Lietuvos.

Susirinkimas užbaigtas ateitininkų himnu. **Š.**

NEW YORKAS VEIKIA

Šiais mokslo metais New Yorko studentų ateitininkų draugovė bando išeiti į viešumą. Padėkos Dieną newyorkiečiai priėmė SAS valdybų suvažiavimą. Apie tai jau daug buvo rašyta. Dabar, pirmininkui A. Dzikui vadovaujant, ruošiamasi koncertui, kuris turi įvykti balandžio 26 Apreiškimo parapijos salėj, Brooklyne. Pelno dalis bus skiriama "Lituanus" žurnalui paremti. Koncerto programą išpildys patys studentai menininkai: Nijolė Ambrazaitė, Juozas Daubėnas, Alvydas Karaša, Diana Papievytė ir Lina Skučaitė. Po programos bus šokiai, grojant populiariam Ričardo Butrimo orkestrui. Tad visi, kas tik gali, iš anksto kviečiami į New Yorką studentiškai praleisti šeštadienio vakarą.

Neatsiliekam ir rimtesnėje srityje. Uoliai laikomės Centro Valdybos nustatytos programos. Temas nagrinėjame jaukiuose susirinkimuose, kurie vyksta privačiuose narių namuose, nes norime geriau susigyventi savo narių tarpe.

Pirmam tokiam susirinkimui newyorkiečiai važiavo į provinciją — New Jersey, kur dabar gyvena gera dalis draugovės narių. Susirinkimas įvyko spalio mėn. pas pp. Masionius Patersone. Pagrindinę susirinkimo dalį užpildė išsami Tėv. Klemenso Žalalio, O.F.M., paskaita tema "Katalikybė ir kitų religijų sankryžos Šv. Rašto šviesoje". Po paskaitos, kaip visada, buvo diskusijos, kurios daugiausiai sukosi apie rytų apeigų bažnyčias.

Kitas susirinkimas, prieš pat Kalėdas, įvyko pas kolegę Laimą Bulvičiūtę. Buvo nagrinėjama ypatingai įdomi tema "Menas ir krikščioniškoji dorovė". Šitai atliko dvi draugovės narės, kurios pačios reiškiasi kultūrinėje srityje: Ada Korsakaitė, jaunoji menininkė ir Irena Banaitytė, "Ateities" skaitytojams pažįstama literatė. Gaila, kad tokiai įdomiai temai susirinko taip mažai narių. Labai nepalankus oras daug ką privertė pasilikti namie.

Paskutinis susirinkimas įvyko vasario 15 pas kolegę Ireną Banaitytę. Nors lauke ir snigo, susirinko gausus skaičius narių. Paskaitą skaitė dr. Vladas Viliamas tema "Laisvė ir krikščionybė". Tema ne-

paprastai įdomi ir sukėlė karštas diskusijas. Po susirinkimo buvo užgavėnių pasilinksminimas.

Draugovės valdyba yra dėkinga visiems, kurie užleidžia savo patalpas ir visada paruošia vaišes susirinkimų dalyviams. Visi žinom, kad nuo susirinkimų nuotaikos labai daug priklauso ir veikimo sekmė.

t

• **A. Dzikas** buvo vienas delegatų, dalyvavusių studentų memorandumo įteikime Baltuosiuose Rūmuose, Washingtone Vasario 16-tos proga.

• **L. Skučaitė** išpildė du baleto numerius Baltimorės ir Washingtono LSS skyrių ir Baltimorės Ramovėnų ruoštame koncerte Lituanus žurnalui paremti. Jai akompanavo Dzikas.

• Studentų Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyba skatina plėsti ryšius su tremtinių studentų katalikų organizacijomis. Visi Sąjungos vienetai prašomi savo vietose tuos ryšius užmegzti. Amerikoje šiuo metu stipriausiai veikia latvių "Dzintars", ukrainiečių "Obnova" bei vengrų padaliniai. Jie visi jaučia reikalą ir nori glaudesnio bendradarbiavimo, reikia tik mums parodyti iniciatyvos.

• Šv. Kazimiero sukaktis prašoma paminėti visuose Sąjungos vienetuose. Prašoma rengti akademijas, susikaupimo valandas, pašnekesius, religinius koncertus.

• Šiais metais suėjo 20 metų, kai mirė Adomas Jakštas-Dambrauskas, pirmasis Ateities redaktorius, prisidėjęs daug prie ateitininkijos kūrimo. Jis buvo Lietuvos inteligentų žadintojas, gilus tiesos mylėtojas, mokslininkas, kritikas, poetas, politikas. Tegu randa vietos jo prisiminimas ir mūsų dienose. Sąjungos vienetai prašomi jo minėjimą surengti pavasarį.

• Vasaros stovykla planuojama ar rugpiūčio 17—30, ar rugpiūčio 24 — rugsėjo 7. Stovykla truks dvi savaites. Dėl jos laiko kviečiami pasisakyti patys Sąjungos nariai. Stovykla vyks ALRK Federacijos stovyklavietėje, Manchester, Mich.

Vokietijos katalikai studentai rengia savo suvažiavimą rugpiūčio 27 ir 30 vakarų Berlyne.

Lituanus žurnalui remti komitetas dabar sudarytas iš Clevelande gyvenančio lietuviško akademinio jaunimo ir visuomenės narių tarpo. Jam pirmininkauja Vytautas Kamantas, vicepirmininkai: dr. Mykolas Vaitėnas, Albertas Vaitaitis, sekretorė Vida Kasperavičiūtė, iždininkas Jonas Kazlauskas, narės: Nijolė Kersnauskaitė ir Laimutė Iešmantaitė.

PUTNAMAS MINĖJO VASARIO 16

....**Nei aštrus vėjas, nei sniego pūgos** netrukdo Putnamo studenčių ateitininkių veiklos. Taigi, nors žemė buvo apsidengusi baltu patalu, vasario 14 įvyko d-vės susirinkimas, kurio dienotvarkė buvo ilga ir turtinga.

Pirmininkė V. Mitkutė susirinkimą pradėjo Ateitininkų Credo. Susirinkimui pirmininkavo R. Durickaitė, o sekretoriavo D. Pareigytė. Šiame susirinkime dalyvavo ir mielas svečias iš Romos (mūsų laikinas kapelionas, kun. S. Ylai esant Europoj), kun. R. Krasauskas.

Toliau buvo studijinė tema "Dievas — Jo buvimas, esmė ir savybės". Kiekviena narė paruošė po referatą, todėl tema buvo išsamiai išnagrinėta. Po referatų iškilo daug klausimų, į kuriuos atsakyti teko pačioms referentėms. Kun. R. Krasauskas gale diskusijų mus papildė bei geriau išaiškino diskutuotus klausimus.

Nors jau daugelis pamiršo, kad Kalėdų atostogų metu įvyko studentų žiemos stovyklos, putnamietės tik šio susirinkimo metu išklausė G. Pauliukonytės pranešimo apie rytinę žiemos stovyklą.

Šis susirinkimas buvo įdomus ir savo skirtinga menine programa, būtent R. Durickaitės referatu apie surealizmą mene. Referentė paskaitė apie surealizmo reikšmę ir kilmę. Šitas gerai paruoštas referatas labai sudomino klausytojus ir taip pat arčiau supažindino su viena meno epocha.

Po trumpų svarstymų nutarta studenčių draugovės ir moksleivių kuopos metinę šventę rengti šeštadienį, gegužės 3 d. Šios šventės metu kandidatės duos ateitininkišką pasižadėjimą. Šia proga svarstytas kandidačių paruošimo klausimas: kandidates paruošti sutiko T. Ivaškaitė.

Susirinkimą baigė kun. R. Krasauskas, sukalbėdamas maldą.

tli

MT. ST. JOSEPH KOLEGIJA

Bežengiant į naujuosius 1958 metus, norisi žvelgt į praėjusį mokslo metų pusmetį ir pažiūrėt, ką nuveikėm savo mažytėje draugovėje.

Mokslo metų pradžia atnešė šiokių tokių pakeitimų ir į mūsų būrį. Sušaukę pirmą draugovės susirinkimą, pasigedome net trijų veidų: Danutė Koklytė ir Galina Macelytė (dabar Sužiedėlienė), su diplomais rankose pereitą pavasarį paliko mūsų tarpą, gi Danutė Mikulskytė irgi maždaug tuo pačiu laiku pradėjo gailestingos sesers praktiką Gerojo Samariečio ligoninėj Cincinnati mieste. Į jų vietas iš Čikagos atvyko Marytė Maželytė ir iš Pittsburgho Elena Bosaitė. Nors draugovė viena nare sumažėjo, nenusiminėme ir pradėjom darbą, išsirinkdamos Danutę Kraučeliūnaitę pirmininke ir Nijolę Krištolaitytę eiti iždininkės ir sekretorės pareigas.

Prieš Kalėdų atostogas turėjome tris susirinkimus. Pirmus du skyrėme ateitininkų ideologijos nagrinėjimui bei lietuvybės išlaikymo klausimo diskusijoms. Kadangi iš penkių draugovės narių dvi yra kandidatės, šie susirinkimai ir buvo skirti daugiau joms. Trečią susirinkimą skyrėme metinės temos nagrinėjimui, pasikviesdamos į prelegentus vieną pranciškoną-misijonierių iš Cincinnati, kuris nuosekliai ir labai įdomiai mums paskaitė paskaitą apie Šv. Pranciškų Asyžietį. Susirinkime dalyvavo ir keletas kolegių-amerikiečių.

Vasario 11-tą dieną visos lietuvaitės studentės buvom pakviestos pašokti tautinius šokius per kolegijos muzikinį rečitalį. Pernai taip pat buvome pakviestos pasirodyti su tautiniais šokiais ir, kadangi padarėm gana didelį įspūdį, šiais metais vėl buvome įtrauktos į programą kolegijos dekanės pasakymu — "lietuviška kultūra prisidėti prie kolegijos kultūrinio gyvenimo".

Šešioliktąją Vasario paminėjome visų lietuvaičių vardu užpirkdamos mišias ir dalyvaudamos bendroje komunijoje. Vakare suruošėme kavutę, pasikviesdamos lietuvių iš aplinkinių vietovių.

D.

MUMS RAŠO

Petras Spėtyla maloniai prašo "Ateities" redakciją įdėti šį atitaisymą: Bus jau daugiau du metai, kaip Springfieldo, Ill., moksleivių ateitininkų kuopą globoja ne P. Spėtyla, o p. St. Šidlauskienė. Šios kuopos tikrasis **spiritus movens** buvo ir tebėra buvusi kuopos pirmininkė, dabar jau studentė, Violeta Akramikaitė.

ŠV. PIJUS X

KUN. JONAS PETRĖNAS su dideliu atsidėjimu ir meile rengė šią knygą — "Šv. Pijus X". Jautė, kad ji bus labai reikalinga ateitininkams. Deja, šios knygos kun. Jonas Petrėnas jau nebematė baigtos. Tačiau jo gražus darbas liko kaip dovana visiems ateitininkams; vieniems, kurie jį pažino, bus mielas ir brangus prisiminimas; kitiems — vadovas jų idealistiniame kelyje.

Knygoje surinkti įvairūs straipsniai apie šv. Pijų X, apžvelgiamas jo gyvenimas, iškeliami veiklos svarbesnieji momentai, duodama toji enciklika, iš kurios ateitininkai pasiėmė savo šūkį. Knyga pailiustruota retais šv. Pajaus X gyvenimo vaizdais.

"Šv. Pijus X"—tai kiekvieno ateitininko knyga. Ją išleido ATEITIS. Kaina 3 dol.

Užsakymus siųskite šiuo adresu: ATEITIS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

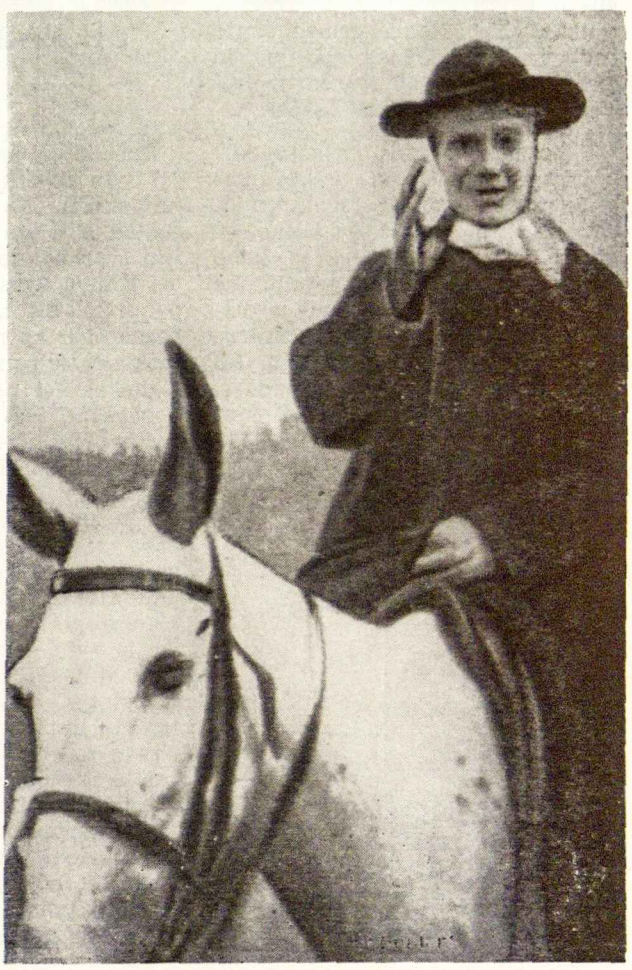

Viršuje dešinėje:—šv. Pijus X; dešinėje žemai—vysk. Sarto (vėliau šv. Pijus X), lanko savo vyskupiją. Apačioje—kun. Juozapas Sarto.

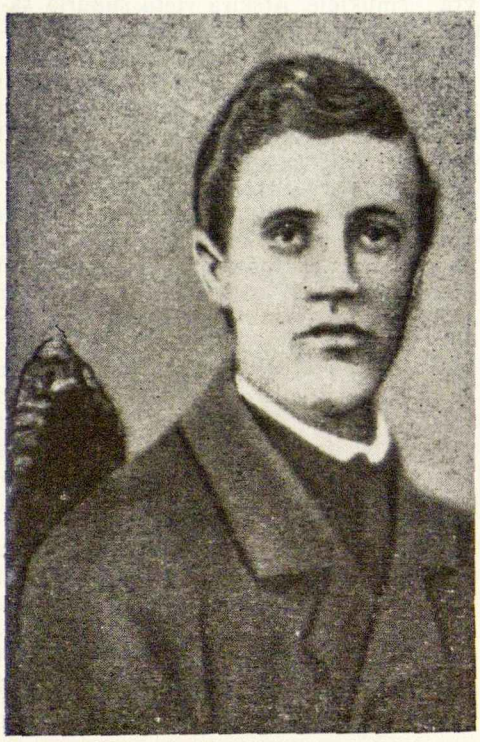

PRABĖGOMIS PRO VISĄ MENĄ

DR. AGIS CITRINA

Viename lietuviško laikraščio vedamajame buvo pasipiktinta dėl jame įdėto straipsnio "Prabėgomis apie lietuviškąjį meną". Vedamasis sakė, kad nereikia pro lietuviškąjį meną bėgti prabėgom. Kreivų Šypsenų redaktorius visiškai su tuo sutinka ir pritaria, kad negalima prabėgomis prabėgti pro lietuvišką meną, — reikia prabėgomis prabėgti pro visą meną. Todėl ir šis straipsnis.

Žmonės jau nuo senovės nori išreikšti savo jausmus mene. Šis jausmas pastebimas net priešistoriniuose žmonėse, kurie piešė baisius žvėris ant uolų sienų. Ar tuo jie mėgino simbolizuoti savo žmonas, meno istorikai, daugumoje vedę, iki šiol bijo patvirtinti.

Vėlesniais laikais daugiau civilizuoti romėnai ir graikai jau nepiešė baisių žvėrių, bet norėjo pagražinti negražias vazas, kurias dabar dedame tik į muziejų, nes niekas jų nenori imti į namus. Geresni skulptoriai kartais padarydavo ir statulų, bet būdavo labai neatsargūs ir pamiršdavo uždėti galvas ir rankas. Kai Roma griuvo, žuvo kartu ir daugelis vazų, statulų. Tai buvo didelė nelaimė, nes dabar muziejai perkrauti senom šukėm.

Viduramžių laikais kažkoks dailininkas vaikščiojo, ieškodamas įkvėpimo, bet rado perspektyvą ir, parbėgęs į miestą, pasidalino su kitais dailininkais. Nuo to laiko menininkai labai gerai gyveno. Jie piešė kunigaikščius ir didikus, uždėjo jiems gražias galvas, rankas. Vėliau niekas neturėjo pinigų, tai menininkai piešė gamtą ir badavo. Dabar visi turi pinigų, todėl menininkai yra taip susimaišę, kad nežino ką piešti. Dabar piešia paveikslus, kurių niekas nesupranta, bet kuriuos visi giria ir daug pinigų moka.

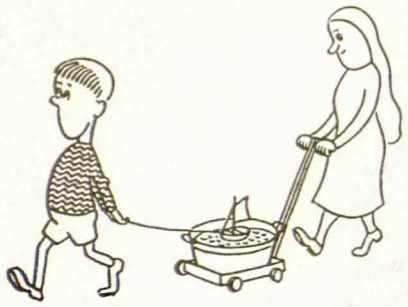

Paslauga

Tačiau visais laikais menininkai turėjo problemų. Pvz., Leonardas Da Vinci, piešdamas Moną Lisą, turėjo daug vargo su modeliu, nes ji vis negalėjo apsispręsti — ar juoktis, ar rimtai būti, ir taip sunervino Leonardą, kad tas net lėktuvą pradėjo statyti.

Šio paveikslo vardas—Sielų pasaulis; tikrai prabėgomis pavadintas!

Dabar menininkai nebeturi panašių problemų. Dabar ne tik negalima atpažinti, ar nupiešta mergaitė šypsosi, ar verkia, bet iš viso jos negalima rasti paveiksle. Šiais laikais didžiausias menininkams sunkumas, kaip paveikslui sugalvoti gerą pavadinimą. Pvz., ant baltos drobės uždėjęs tris raudonus taškus, joks menininkas, vertas to vardo, paveikslo nepavadins "Trys raudoni taškai", bet sugalvos ką nors geresnio kaip "Jauna mergaitė su šviesiai melsvais plaukais bananą valgo". Jeigu kai kurie žiūrovai sakys, kad mergaitė su melsvais plaukais taip neatrodo, visada galima juos nutildyti paklausiant: jeigu jie taip daug nusimano, ar jie kada nors matė kaip atrodo mergaitė su melsvais plaukais?

Meno mokslininkai sako (ir visi tiki), kad menas jau yra išėjęs į platumas ir gilumas, bet problema lieka, kaip jį iš tų gilumų vėl iškelti į paviršių.

DU PAGRINDINIAI KLAUSIMAI: KĄ IR KUR

Vilius Dugašvilis

Anekdotai, kaip ir jų pasakotojai ,yra dviejų rūšių: juokingi ir nejuokingi. Šis yra esminis skirtumas. Kiti yra neesminiai. Jis yra itin svarbus, nes dažnas juokdarys bei Kreivų Šypsenų redaktorius tai pamiršta. Šis taip pat nurodo, ką pasakoti ir ko nepasakoti. Iš kurių juokiasi, tie priklauso pirmajai kategorijai. Jei nesijuokia, to iš viso nepasakoti. Bet tai nėra visai tikslus patarimas, ir jauną humoristą gali suklaidinti. Pavyzdžiui, jeigu juokiamasi prieš anekdotą, ar tuojau po jo, tai anekdoto kryptis yra per daug aiški, ir anekdotas, ta prasme, esmėje nejuokingas. Jis yra tiktai tada juokingas, kada klausytojas pabunda trečią valandą iš ryto (nes tada miegantieji nėra linksmi žmonės) ir juokiasi. Juokdarys, pasiekęs šitokio efekto, gali drąsiai įjungti šį anekdotą į savo repertuarą. Juokas savo egzaminą išlaikė ir drąsiai gali būti pavyzdžiu jaunajai humoristų kartai. Interpretuojant egzamino rezultatus, svarbu nepamiršti kad vedusieji ir pensionatų gyventojai juokiasi tyliai.

Nurodę, ką pasakoti, eikime prie kur. Vieta šį klausimą svarstant yra ypač svarbi: pvz., ar miške, ar salėje, ar prie pietų stalo, ar smuklėje. Atskira vieta sukuria savo atmosferą ir tai palengvina humoristo darbą. Čia reikia pastebėti, kad anekdotai blogiausiai praeina atvirame lauke. Autorius tai žino iš praktikos, nes jam dėl atmosferinių priežasčių daug anekdotų yra žuvę.

Pradedantieji humoristai turėtų stengtis savo anekdotą iterpti kur gale, nes tada dažnai klausytojai juokiasi iš inercijos. Bet visur ir visada reikia nepamiršti minėto egzamino.

K. Š. Red. pastaba: nežinau, ar Vilius Dugašvilis savo kūrinį laiko juokingu, bet aš nesijuokiau nei prieš jį, nei po jo, o tik pabudęs trečią valandą nakties gailiai apsiverkiau.

Tvardausko laikrodis

Viena legenda pasakoja, kad velnias nešė lenką Tvardauską į pragarą, bet tas gelbėdamasis užsikabino už mėnulio ir ten pasiliko. Jis ten gyveno sau ramiai, kol sovietai paleido "sputniką". Tada vargšui Tvardauskui pradingo laikrodis.

ŠACHMATAI

RAŠO K. MERKIS

Keturiolikmetis Bobby Fischer, laimėdamas JAV pirmenybes, kurios kartu buvo ir zonos pirmenybės, kvalifikavosi su didmeisteriu S. Reshevskiu į tarpzonines pirmenybes, kurios bus rugsėjo mėnesį Jugoslavijoje. Tarptautinė šachmatų federacija (FIDE) suteikė Fischeriui tarptautinio meisterio titulą. Negirdėtas iki šiol įvykis, kad 14-metis būtų gavęs tarptautinio meisterio vardą!

Povilas Vaitonis, Kanados šachmatų meisteris (Hamilton, Ont.) po Kanados pirmenybių dalyvavo Lake Erie "Open" p-bėse, Buffalo, N. Y. ir laimėjo pirmą vietą su 4½ -½, dr. E. Marchand buvo antras su 4:1, jis pralaimėjo Vaitoniui. Dabar gavome naują žinią: Povilas Vaitonis laimėjo Kitchener-Waterloo turnyrą Kanadoje su 7½:½ taškų. Vasario 22 d. P. Vaitonis dalyvavo amerikiečių pakviestas Massachusetto šachmatininkų suvažiavime, Bostone, duodamas jiems simultaną (jis lošė prieš 40 amerikiečių).

Bostono lygos pirmenybėse, So. Bostono L. P.D. pirmoji šachmatų komanda (G. Šveikauskas, K. Merkis, P. Kontautas, J. Starinskas ir A. Keturakis) iškovojo antrą vietą, surinkę per abu ratu 7-3 taškų. Antrame rate lietuviai įveikė Brandeis ir Harvardo universitetus, Quincy "Y" ir pereitų metų Bostono meisterį — Boylston klubą, su vienu pralaimėjimu naujajam meisteriui — Cambridge "Y".

Kazys Škėma, Detroit, Mich., 1957 m. Michigano p-bėse dalinosi antrą vietą su latviu Dreibergu ir kitais. Prieš dešimt metų (1947) Škėma davė simultaną Hanau stovykloje (Vok.), laimėdamas 12 iš 16 partijų. Čia įdedame iš to simultano vienos partijos padėtį, po kurios mūsų Škėma labai įspūdingai užbaigė. 1.Rh7+ Kf8 2.Ž:f7! K:f7 3.Vg6+ Kf8 4.R:h6 B:e1+ 5.B:B Vf6 6.V:V matas.

Juodi: A.

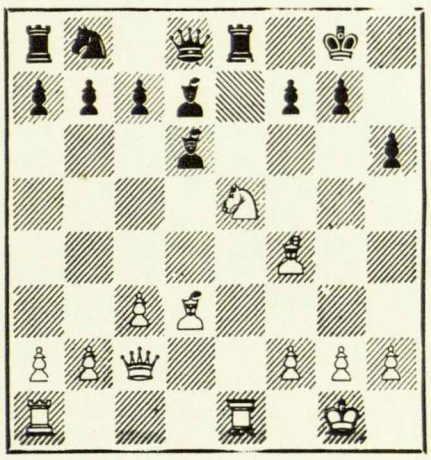

Balti: Škėma

ADMINISTRACIJA PRAŠO

1. Visi Ateities skaitytojai labai prašomi prenumeratos mokestį už 1958 metus atsiųsti iš anksto.

2. Tie, kurie tebėra dar Ateičiai skolingi už pereitus metus, tuojau pat prašomi skolą atsilyginti.

3. Visi ateitininkai prenumeruoja Ateitį! Ateitininkiškų vienetų vadovybės prašomos pasirūpinti, kad neliktų nei vieno ateitininko neskaitančio Ateities.

4. Kiekvienas ateitininkas prašomas stengtis surasti naują Ateities skaitytoją.

5. Visi ateitininkiški vienetai prašomi paremti Ateitį savo auka.

6. Padėkime prenumeruoti Ateitį tiems Europos ir kitų kraštų ateitininkams, kurie nepajėgia prenumeratos mokestį sumokėti; atsiųskite tam tikslui mažą auką.

ATEITIS yra mūsų visų rūpestis ir garbės pareiga ją išlaikyti.

Už talką ir paramą visiems iš anksto nuoširdžiai dėkojame.

Ateities administracija

*

ATEITIES GARBĖS PRENUMERATORIAI

Kun. P. Geisčiūnas, Glentana, Mo.
Prel. Ign. Kelmelis, Newark, N. J.
Kun. P. Totoraitis, Newark, N. J.
Kun. K. Barauskas, Chicago, Ill.
Dr. Ad. Baltrukėnas, Akron, Ohio
Kun. J. Pragulbickas, Elizabeth, N.J.

Labai nuoširdžiai dėkojame. Kartu dėkojame ir visiems tiems geradariams, kurie savo auka parėmė Ateities siuntinėjimą Europos ir kitų kraštų ateitininkams, kurie nepajėgia prenumeratos apsimokėti.

Ačiū visiems.

Administracija

SUSIDŪMOJIMAS

PLUNKSNA GRAUŽYTĖ

Na, užmik greičiau, mažyti,
Reik man ką nors parašyti,
"Kreivos Šypsenos" maldauja,
Kad eilių paberčiau saują.

Tik vargu ar mano eilės
Bus redakcijai kiek meilios,
Nes istorija mana
Tiktai liūdesio pilna.

Kai sparnai jaunystei dygo,
Per naktis mąsčiau nemigus,
Kai paimsiu knygą, lyrą,
Uolos tuoj pavirs į žvyrą.

Ėjo metai sau po metų,
Ėmiau ruošti doktoratą.
Viskas taip padoriai klojos,
Kol jisai pakišo koją...

Sako, brangi, būt malonu,
Jeigu taptum mano žmona,
Meilę kibirais mes semsim,
Kaip balandžiai du gyvensim!

Spiaut, manau, į doktoratą,
Tegul kojas jis nukrato,
O jaunystės idealai
Lai sau eina degint balų.

Kas praėjo — nebegrįžta
Nors širdis per pusę plyšta,
Ne eiles rašyti laikas,
Kada klykia lopšy vaikas.

Ereliu maniau skraidyti,
Kalnus versti, vėl statyti,
O dabar tarsi višta
Prie lopšelio pririšta...

MIELI "KREIVU ŠYPSENŲ" REDAKTORIAI!

Kas čia buvo, kas nutiko?
"Kreivų šypsenų" neliko!
("Ateities" galinio lapo
Apraudojimas kažkoks tai tapo.)

Bara Čiuką, Šalapinį,
Jolę, Agį Citrininį,
Ir visus — ką sugalvojo —
Kam kreivai nesišypsojo.

Argi Dr. V. Benjeminas
Dar nežino iš kur imas
Kreivi šypsniai, linksmas juokas?

Kai širdis nėra tvarkoje,
Nieks tenais nesikvatoja.
Nepadės nei Dr. Citrina,
Nei naujausia medicina.

Jolė Nelė

ALp(LKA)1786
1958, Nr.3

Elena Kepalaitė—išraiškos šokio menininkė

V. VERIKAIČIO KVARTETAS

IR

ELENA KEPALAITĖ

išpildys programą

ATEITIES ŽURNALO

rengiamame

PAVASARINIAME KONCERTE

V. Verikaičio kvartetas dainuos: K. V. Banaičio, J. Gruodžio, M. Petrausko, A. Vanagaičio, A. Mrozinsko, J. Žilevičiaus, G. Rossini, G. Verdi ir kitų kompozitorių dainas.

KONCERTAS ĮVYKSTA BALANDŽIO 13 D., 5 VAL. POPIET
APREIŠKIMO PARAPIJOS SALĖJE

Šokiams gros

R. BUTRIMO orkestras

Įeinant aukojama 2 dol ; studentai ir moksleiviai 1 dol.

VISI KVIEČIAMI

V. Verikaičio kvartetas